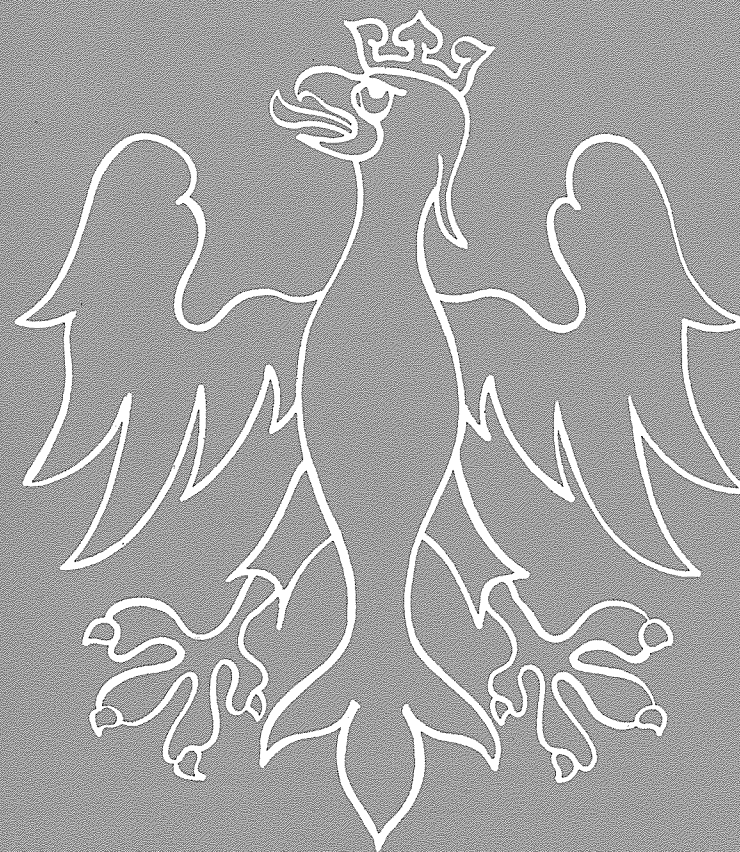

ORLICE

ČASOPIS PRO GENEALOGII, HERALDIKU
A DALŠÍ POMOCNÉ VĚDY HISTORICKÉ

2/90

KLUB GENEALOGŮ A HERALDIKŮ
při DK Vítkovice, Ostrava

Adresy autorů:

Alexandre Murin Meese	Zeyerova 18	747 05	OPAVA	5
PhDr. Václav Rameš,	Státní oblastní archiv, Zámek	379 01	TŘEBOŇ	
Vladimír Rolinc	Olšovec 95	753 01	HRANICE	
Miroslav Pavlů	Polní 4579/47	760 05	ZLÍN	5
Jan Bednařík	Erbenova 806/10	739 61	TŘINEC	1

ORLICE - časopis pro genealogii, heraldiku a další pomocné vědy historické, vydává Klub genealogů a heraldiků Ostrava, p. s. 217, 729 17 OSTRAVA 1. Zodpovědný redaktor: Vladimír Markl. Návrh obálky: Jan Čáka. Tisk: PROPIS, Koksární 15, 702 00 Ostrava 1.

Články, drobné příspěvky, informace, recenze, dotazy i případnou inzerci zasílejte laskavě přímo na poštovní schránku KGHO.

Alexandre Murin-Meese

Politická činnost knížete Karla Maxe Lichnowského
na počátku I. světové války

Rád bych případnému zájemci z řad členů KGHO představil jednu z významných osobností dějin německé diplomacie, která byla dosud u nás opomíjena, nedoceňována a na níž se neprávem zapomínalo. Domnívám se, že tato postava bude zajímavá zvláště pro nás, kteří žijeme na severní Moravě, k níž měl princ Karl Max Lichnowský, jemuž bych chtěl následující řádky věnovat, blízký vztah, protože odtud pocházel jeho rod a zde se rozkládaly jeho majetky /fideikomis¹⁾ Chuchelná a panství Hradec u Opavy/. Chtěl bych se zaměřit především na vrchol jeho diplomatické kariéry, který osobně považuji za nejzajímavější a nejzávažnější. Jaké tedy byly životní osudy prince Karla Maxe Lichnowského?

Narodil se 8. března 1860 v Křižanovicích /dnes v Polsku/ jako prvorozený syn Karla Marii Lichnowského /1819-1901/ a Marie, rozené kněžny Croy /1837-1915/. Svým původem, společenským postavením své rodiny, spřízněn s rody Zichyů, Khevenhüller-Metschů, Salm-Salmů²⁾ ad., patřil k příslušníkům vysoké nobility. Lichnowští začali s politickým a mocenským vzestupem Pruska, pozvolna inklinovat k tomuto státu /objektivně to bylo dáno historicko-geografickými faktory/; tato tendence začala zesilovat ve II. pol. 18. stol., po pruském záboru Slezska³⁾, do něhož spadala i značná část pozemkových držav Lichnowských a kdy se vliv pruského státu nadále zvyšoval. 30. ledna 1773 byli Lichnowští dědičně povýšeni do stavu pruských knížat /primogenitura⁴⁾ a nejstarší syn/ zároveň však zastávali vysoké úřady na vídeňském dvoře a hráli významnou roli v politickém a kulturním životě habsburské monarchie. Společenský vzestup Lichnowských byl podtrhnut udělením rakouského dědičného knížecího titulu /opět pro primogenituru a nejstaršího syna/ 30. prosince 1846. Otevřeně dával své sympatie k Prusku najevo především otec Karla Maxe, Karl Maria, který byl dědičným členem pruské Panské sněmovny⁵⁾ v Berlíně, pruským generálporučíkem a měl velmi blízko k mocenským špičkám Pruska, včetně těsného vztahu ke členům královské rodiny. Své vyhraněné propruské smýšlení ostentativně projevil v průběhu prusko-rakousko-dánské /1864/, prusko-rakouské /1866/ a prusko-francouzské /1870-1871/ války,

jejichž výsledkem bylo ustavení sjednoceného německého státu s pruským králem z rodu Hohenzollernů⁶⁾ jako německým císařem v čele.

V tomto prostředí tedy Karel Max vyrůstal a je nepochybné, že jím byl utvářen, ovlivňován a názorově orientován. Vzdělání získal na drážďanském gymnáziu. V roce 1882 sloužil v gardovém-husarském pluku, o rok později však byl povolán do zahraničních služeb a přidělen na německé zastupitelství do Londýna. Tam se s konečnou platností rozhodl i on sám přestoupit z armády do diplomatických služeb německé říše. V roce 1887 postupně působil ve Stockholmu, Bukurešti, posléze byl vyslán do Cařihradu a na saský dvůr do Drážďan. V rumunském hlavním městě se spřátelil s pozdějším říšským kancléřem, tehdy německým vyslancem v Bukurešti, knížetem Bernhardem von Büllow. Ten se také přičinil o to, že Lichnowský byl v roce 1892 vyslán jako druhý, později první tajemník na německou ambasádu do Vídně. Tam se pokoušel jako německý exponent sblížit Rakousko-Uhersko s Ruskem /1897/⁷⁾, tato jednání však nebyla pro neústupnost obou stran dotažena do úplného závěru. V roce 1898 podniká Lichnowský cestu kolem světa, navštívil tehdy Čínu, Japonsko, Spojené státy. Právě z této cesty pochází řada krásných uměleckých předmětů čínského a japonského původu, které se staly atraktivním zpestřením zámeckých sbírek na Hradci u Opavy. V roce 1899 přestoupil na německý zahraniční úřad, kde zastával funkci legačního rady. Na toto místo jej opět vyzvedl přítel kníže Bernhard von Büllow, který se mezitím stal říšským kancléřem. Lichnowský však toužil po hodnosti velvyslance v některé přední evropské metropoli - Paříži, Sankt-Peterburgu, Londýně či Římě, když byl ale při obsazování těchto postů přehlížen, vzdal se 1. července 1904 svého úřednického místa a odešel na svá slezská panství. Pravděpodobně ovšem jeho odchod souvisel i se sňatkem s hraběnkou Mechtildou Arco-Zinnebergovou /velice vzdělanou německou spisovatelkou/, který uzavřeli 22. srpna téhož roku.

Ačkoliv Lichnowský patřil ke společenské elitě Německa, pohyboval se rád v liberálních měšťanských kruzích a rozhodně netrpěl přehnanými předsudky o roli německého junkera. Publikoval v několika periodikách liberálního zaměření, namátkou vzpomeňme kupř. "Berliner Tageblatt", který redigoval Theodor Wolff. V červenci 1912 zveřejnil v časopise "Nord und Süd" článek o německo-britském

rozporu, který byl nejpřetřásanější otázkou v centrech evropského politického života. V této stati Lichnowský tvrdil, že: "...velko-admirálem von Tirpitzem⁸⁾ budovaná německá válečná flotila", jejíž enormní růst s neskrývanými obavami sledovaly anglické vládní kruhy, "není", prý, podle Lichnowského, "na překážku německo-britskému porozumění." Dále se v článku psalo, že Německo údajně "neusiluje o hegemonii v Evropě". Kníže Lichnowský měl pocítit na vlastní kůži o dva roky později svůj tragický omyl přesto, že potom již své mínění změnil. Císař Wilhelm II. jej na základě zveřejněných myšlenek, a to proti vůli říšského kancléře a ministerstva zahraničí, jmenoval na post německého velvyslance v anglické metropoli. Podle císařovy instrukce ze 12. prosince 1912 bylo nejdůležitější úlohou Lichnowského: "... die Neutralität Englands uns jedenfalls für den Konfliktfall mit Russland und Frankreich zu sichern" - tzn. - zajistit nám každopádně, pro případ válečného konfliktu s Ruskem a Francií, neutralitu Británie. V této instrukci se zřetelně zrcadlil nejbližší cíl německé zahraniční politiky - vyvolat konflikt, jehož prostřednictvím chtěli němečtí politici naplnit své imperiální plány, tzn. uzurpovat bezprostředně sousedící země a ekonomicky si podmanit zbytek Evropy; pohledy válečných štváčů dokonce v některých extrémních případech přesahovaly i evropské hranice. Tvůrci německé zahraničněpolitické linie si až přespříliš dobře uvědomovali veledůležitou roli ostrovní mocnosti, která by se v případě války mohla stát jazýčkem na vahách. Pokud chtěli němečtí představitelé konflikt lokalizovat a zvýšit tak své naděje na vítězství, o němž nepochybovali, pak si potřebovali stůj co stůj zabezpečit neutralitu Anglie.

Jaké postoje zastávali ve vztahu k Německu představitelé britské politické reprezentace? Je možné říci, že anglické vládní kruhy se podle způsobu nazírání na Německo rozdělily do dvou skupin. K tvrdému kurzu vůči Německu a Rakousku-Uhersku, které se nacházelo v jeho politickém vleku, se promyšleně stavěl především Winston Churchill⁹⁾, jehož jmenování prvním lordem admirality bylo zprvu v Německu přijato s nadějemi, protože Churchill se netajil svými sympatiemi k němu, brzy však tento bystrý politik rozpoznal hrozící nebezpečí /jako mezník je nejčastěji uváděn rok 1912/ a velmi se přičinil o to, aby britská válečná flotila ve svém rozšiřování, vyzbrojování a modernizaci, nezaostávala za německou.

Britský ministr války, proslulý Horatio Kitchener¹⁰⁾, později oficiálně oceňoval, že britské námořnictvo nebylo válkou zaskočeno, což byla hlavně Churchillova zásluha. Kromě něj patřili k "válečné straně" ministr zahraničních věcí E. Grey¹¹⁾ a dva vysocí úředníci z jeho ministerstva A. Nicholson a E. A. Crowe. Naopak k "mírové straně", která nabádala k mírnému postupu ve vztahu k Německu, patřila zhruba desetičlenná skupina členů britského kabinetu premiéra Asquitha. K vůdčím osobnostem patřil lord Morley a kancléř pokladu David Lloyd George¹²⁾, který ale později svůj názor přehodnotil. Přímou se vnučuje otázka: čím argumentovali představitelé "válečné strany" a zdůvodňovali svůj na první pohled radikální postoj? Měli především veliké a jak později vývoj ukázal neopodstatněné obavy z dalšího vyvíjení událostí, propukne-li konflikt a Anglie do něj nezasáhne. Pro ilustraci uvádím výmluvný fakt: Již zmíněný E. A. Crowe si k depeši z Petrohradu v červenci 1914 poznamenal: "Moment, kdy snad bylo ještě možné získat podporu Francie pro pokus přimět Rusko ke zdrženlivosti, je pryč. Je jasné, že Francie a Rusko jsou rozhodnuti..., jsou toho názoru..., že byla s konečnou platností vznesena důležitější otázka konfrontující Trojspolek s Trojdohodou. Dojde-li k válce a Británie zůstane stranou, hrozí následující:

a/ Buď zvítězí Německo se svým rakouským spojencem a oba zdeptají Francii a poníží Rusko. Ale, když zmizí francouzské válečné loďstvo a Německo ovládne - ať již za dobrovolné nebo nedobrovolné spolupráce Belgie a Nizozemí - kanál, co bude potom s Anglií zbavené všech přátel??!

b/ Nebo zvítězí Francie s Ruskem. Jak se zachovají k Anglii?! Co bude s Indií a Středomořím?!

Jistě nebude bez zajímavosti podívat se, jak se choval za takovéto politické konstelace princ Lichnowský na svém důležitém londýnském postu. Již zanedlouho po svém příjezdu do anglické metropole, píše o základním principu britské zahraniční politiky takto: "Anglie bude vždy usilovat o rovnovážné rozdělení sil mocností na kontinentě. V případě války Německa proti Rusku a Francii se bezpodmínečně postaví na jejich stranu." Už tady můžeme vycítit, že Lichnowský začíná poznenáhlu své názory revidovat, tato slova vystihují britský způsob nazírání na politickou situaci velmi věrně.

V náhle nastalé červencové krizi v r. 1914 byl Lichnowský jediný německý diplomat, který rozpoznal, veřejně upozorňoval a varoval oficiální místa před nebezpečím, které by Německu hrozilo, kdyby rozpoutalo válku. Když přišla zpráva o zavraždění rakousko-uherského následníka trůnu arcivévody Franze Ferdinanda d'Este a jeho manželky v Sarajevu, které iniciovalo největší válečné běsnění, jaké dosud lidstvo zažilo, nacházel se právě Lichnowský na palubě císařské jachty v Německu. Mohl proto na nenadále vzniklou situaci okamžitě reagovat. V konzultacích s říšským kancléřem Th. von Bethmann-Hollwegem¹³⁾ Lichnowský prohlásil: "... pokud Německo zahájí válku, nemůže ji nikdy vyhrát". Poté odjíždí do Anglie a snaží se použít všech dostupných prostředků, aby odvrátil hrozící katastrofu.

Německo, jak jsem již předeslal, nemělo zájem na tom, aby krizovou situaci řešila mírová konference či vážně míněná diplomatická jednání. Chtělo využít jedinečné příležitosti k rozpoutání války. Jedinou snahou vůdčích německých představitelů s nepříliš psychicky vyrovnaným¹⁴⁾ císařem Wilhelmem II. v čele bylo svalit vinu za její rozpoutání na Rusko a dohodové mocnosti. Pokusím se své tvrzení dokázat:

Paul Rohrbach, oficiální mluvčí německé vlády, červenec 1914: "...o dva roky později byla by pro nás válka obtížnější, stála by více obětí. Víme, že se jedná o střetnutí, které nelze vyloučit, na nejvyšší odsunout. Avšak hodina, v níž by byly síly Německa a jeho přátel příznivější, stěží se někdy ještě vrátí..."

Bavorský vyslanec v Berlíně svému ministerskému předsedovi: "Zdejší kruhy jsou nejlépejší myslí. Už před několika měsíci se šéf generálního štábu hrabě von Moltke¹⁵⁾ vyslovil ve smyslu, že doba je vojensky natolik příznivá, že se v dohledné době již nemůže vrátit/31. 7. 1914/".

Kromě toho se válečné štváčství projevilo snad nejvíce markantně ve známých rakousko-uherských --- německých jednáních, po sarajevském atentátu.

Existovala však na straně Velké Británie snaha válce zabránit?

Nesmíme zapomenout, že silné pozice ve vládě zaujímala "mírová strana", premiér Asquith¹⁶⁾, který spíše inklinoval k "válečné

straně", musel lavírovat velmi opatrně, aby nepřivodil rozkol v britské vládě a situaci ještě více nezkomplikoval. Jedinou cestou, jak přesvědčit "mírovou stranu" o skutečných úmyslech Německa bylo čekat na další vyostření situace, tzn., Německu dávat naději na neutralitu a své dohodové spojence popichovat k válce.

Kníže Lichnowský zasílá 24. července císaři Wilhelmovi telegram o rozhovoru, který vedl s ministrem zahraničí, tohoto znění: "Ministr Grey byl zřejmě pod silným dojmem rakousko-uherské nóty, která podle jeho názoru předčila vše, co kdy na tento způsob viděl". Jedná se o rakouskou ultimativní nótu Srbsku, společný rakousko-německý komplot, jehož odmítnutí mělo za následek spuštění válečné mašinérie. Lichnowský pokračuje: "Stát, který něco takového přijme, přestává být považován za samostatný. Nebezpečí války se nesmírně přiblíží, vstoupí-li Rakousko na srbskou půdu". /Císař Wilhelm si k tomu udělal marginální poznámku - k tomu jistě dojde/. Dále čteme: "Následky takové války čtyř velmocí /toto číslo Grey zdůrazní dáváje tím Němcům naději na neutralitu/ nelze vůbec dohlédnout". Dále už jen následují prorocká Lichnowského slova: "Ať už bude průběh války jakýkoliv, jisté je, že nastane všeobecné vysílení, zchudnutí, průmysl, obchod budou zničeny, síla kapitálu rozrušena. Dalším následkem budou revoluční hnutí jako v roce 1848".

Této anglické zdrženlivé taktice v prvních dnech po ultimativní nótě Srbsku odpovídala i řada návrhů na zprostředkovací jednání, které byly doručeny - především z iniciativy Velké Británie - do Berlína a Vídně. Německo se k těmto návrhům stavělo rezervovaně. Ani velká srbská povolnost v odpovědi na ultimativní nótu Rakousku, nezabránila přerušení diplomatických styků s Bělehradem. Toto bylo nejlepší odpovědí stále ještě váhající "mírové straně". Rusko vyhlásilo proti Rakousku mobilizaci, Velká Británie odpověděla obdobným opatřením 27. července 1914, když bylo z iniciativy Winstona Churchilla uvedeno do stavu bojové pohotovosti britské válečné loďstvo. Tento čin dodatečně schválil britský parlament.

29. července pozdě večer je princ Lichnowský naléhavě pozván na britské ministerstvo zahraničí, kde s ním ministr E. Grey mluví zcela jiným tónem než minule. Lichnowský o tom referuje do Berlína: "Ministr byl naprosto klidný, ale velmi vážný a přijal mě se slovy, že situace se čím dál tím více přiostrňuje. Pak mi ...řekl,

že je nucen mi učinit "přátelské soukromé" sdělení - britská vláda si přeje udržet své dřívější přátelské styky s Německem a může zůstat stranou, omezí-li se spor na Rakousko a Rusko. Kdybychom však do něj byli zataženi my /tj. Německo/ a Francie, situace by se rázem změnila a britská vláda by byla nucena podniknout okamžitá opatření. V tomto případě by nebylo možné zůstat stranou a čekat." Po tomto rozhovoru ztratila německá politika poslední naději na anglickou neutralitu. Snad "nejpřiléhavěji" to vyjádřil sám císař Wilhelm II., když prohlásil: "Ta ničemná kramářská pakáž se nás snažila oklamat obědy a projevy".

Lichnowský se ani v této kolapsové situaci nevzdával a podniknul ještě několik kroků, aby válce zabránil nebo ji alespoň lokalizoval. Na to však zdaleka jeho síly nemohly stačit. Když 4. srpna 1914 Velká Británie oficiálně vyhlásila Německu válku, řekl francouzskému velvyslanci u londýnského dvora, že má "unbeschreiblichen Hass gegen die Veranstalter dieses Verbrechens" - tedy - nepopsatelnou zlost na původce tohoto zločinu.

Přesto, že Lichnowského snahy, jak vyplývá z předchozího výkladu, byly jen velmi stěží naplnitelné, musíme ocenit i dnes s odstupem bezmála stoletím, jeho statečný a aktivní postoj. On, pruský junker se "odvážil" zapochybovat o neporazitelnosti Německa a "troufnul" si dokonce postavit se proti vlastnímu císaři, který jej nazýval svým přítelem, kromě toho v atmosféře všeobecné válečné euforie a přesvědčení o německém vítězství "dříve než opadá listí ze stromů".

Snad mi čtenář dovolí ještě několik slov o dalších osudech knížete Lichnowského. Po vypuknutí válečného stavu z Londýna odjíždí, ale i v Německu pokračuje v obhajobě a vysvětlování svého odmítavého stanoviska k válce. Už 19. srpna předložil na ministerstvu zahraničí svůj obranný spis "England vor dem Kriege". Kancléř Beethmann-Hollweg poslal nepohodlného Lichnowského k armádě do severní Francie. Císařským rozkazem ze 29. srpna 1914 mu bylo zakázáno "šířit se o příčinách války". O dva týdny později byl z armády propuštěn. Lichnowský napsal později ještě dva obranné spisy, jimiž obhajoval své postoje v době londýnského působení - "Wahn oder Wille?" Pamětní spis "Meine Londoner Mission", který Lichnowský zaslal několika svým přátelům se dostal na stůl vlivného generála Ludendorffa¹⁷⁾, šéfů politických stran a zcela určitě

do rukou císaře. Reakce na sebe nedala dlouho čekat - Lichnowský byl vyloučen z Panské sněmovny. V roce 1917 se pokusil ještě jednou zabránit kolapsu Německa, když navrhoval, aby abdikoval císař Wilhelm II. a aby Německo odstoupilo Alsasko-Lotrnsko, což by snad, podle Lichnowského, mohlo situaci ještě zachránit - byl to však už jen zoufalý pokus. Po skončení války si vedoucí německé delegace na mírové konferenci ve Versailles /dnes znovu aktuální a diskutované/ hrabě von Brockdorff-Rantzau přál, aby se Lichnowský stal jejím členem. Jako respektovaná osobnost je dokonce některými politiky navrhován do úřadu německého prezidenta. Přesto již v epoše tzv. Weimarské republiky nehrál žádnou politickou roli. Žil převážně v nově vzniklém Československu - na svých statcích na Opavsku. V roce 1927 vydal dvousvazkové paměti, které obsahují i dokumenty odesílané jím z Londýna. Vyšly pod výmluvným titulem "Auf dem Wege zum Abgrund". O rok později 27. února 1928 princ Karl Max Lichnowský v Chuchelné zemřel.

Myslím, že by nemělo upadnout v zapomenutí, jak čestně a statečně se Lichnowský postavil proti mínění většiny a jak se v jemu nepříznivé atmosféře pokoušel zabránit válečné katastrofě. Je možné namítnout, že se pokoušel zachránit především Německo - nabízí se ale otázka - mohl si při své výchově a celoživotních vzbábách k tomuto státu počínat jinak? Navíc, nezapomínejme, že úroveň chápání politické kultury a vůbec úlohy politiky před I. světovou válkou se diametrálně lišila od dnešního pohledu a bylo by nesprávné aplikovat dnešní náhled na období, které je od nás vzdáleno takřka století.

Závěrem snad jen několik poznámek. Chtěl jsem tímto článkem pouze připomenout roli a význam knížete Lichnowského v dějinách a zaplnit tak "bílé místo" v našem historickém povědomí, v žádném případě jsem si nedělal ambice napsat komplexní, celistvý pohled. Historického kontextu jsem se dotýkal jen náznakově, aby bylo možné pochopit roli a pozici Lichnowského co možná nejpřesněji a nejdůsledněji. Mám v úmyslu na tomto tématu dále pracovat a snad se mi podaří případného zájemce o tuto problematiku s výsledky svých bádání seznámit.

Nakonec bych chtěl vyjádřit svůj upřímný dík hraběti Georgu Philippu Gudenusovi z Paříže za nevšední ochotu a zapůjčení řady podkladů, bez nichž by tento medailón vznikl jen velmi těžce.

1. FIDEIKOMIS - nedělitelný a nezcizitelný majetkový soubor, k jehož zdědění je oprávněn jediný dědic, obvykle nejstarší syn zůstavitele; svěřený majetek.
2. ZICHYOVÉ, KHEVEHÜLLER-METSOVÉ, SALM-SALMOVÉ - přední rakousko-uherské aristokratické rodiny.
3. PRUSKÝ ZÁBOR - výsledek tzv. "první slezské války", kdy se Marie Theresie musela, po prohrané válce s pruským králem Friedrichem II., vzdát rozsáhlých území - Horního Slezska, velké části Dolního Slezska a Kladska /část tohoto záboru tvoří sever dnešního opavského okresu - součástí Československa je od roku 1920 - zde ležel velký díl majetkových držav Lichnowských/. Výsledek této války byl stvrzen tzv. vřatislavským mírem z 11. 6. 1742 a definitivně pak mírem uzavřeným v saském Hubertsburgu 15. 2. 1763.
4. PRIMOGENITURA - nástupnické a dědické právo prvorozeného syna /prvorozenství/, někdy též "starší" větev rodu /kupř. u Schwarzenbergů, Kinských atp./.
5. PANSKÁ SNĚMOVNA - vlivný a nejvyšší orgán legislativní moci v Prusku, dlouhá léta byla v politickém vleku kancléře Otty knížete von Bismarck zu Schönhausen.
6. HOHENZOLLERNOVÉ - významný německý panovnický rod, ve středověku norimberští purkrabí, pak prusko-braniborští kurfiřti /volitelé německého císaře/, od roku 1701 pruští králové a po sjednocení Německa v roce 1871 němečtí císařové.
7. V ROCE 1897 šlo rakousko-uherské zahraniční politice o to, aby ke svým balkánským zájmům, kde se stále více musela střetávat s Ruskem, připoutala více německou zahraniční politiku. V tehdejších vídeňských rozhovorech sehrál Lichnowský důležitou roli.
8. ALFRED VON TIRPITZ - státní sekretář německého námořního úřadu v letech 1897 - 1916.
9. WINSTON LEONARD SPENCER CHURCHILL, lord Marlborough - v letech 1911 - 1915 první lord admirality, později známý a významný britský ministerský předseda.

10. HORATIO KITCHENER lord - v letech 1914 - 1916 britský ministr války, významný britský vojevůdce, zahynul 5. června 1916, když křižník "HAMPSHIRE", na němž plul k diplomatickým jednáním do Ruska, najel v severních vodách na německou minu.
11. EDWARD GREY - v letech 1905 - 1916 ministr zahraničních věcí britské koruny.
12. DAVID LLOYD GEORGE - kancléř pokladu = ministr financí, později britský ministerský předseda.
13. THEOBALD VON BEETHMANN-HOLLWEG - německý říšský kancléř v letech 1909 - 1917.
14. K WILHELMOVĚ DUŠEVNÍMU ZATÍŽENÍ - blíže viz erudovaná studie Ivana Lesného v jeho knize "Zprávy o nemocech mocných".
15. HELMUTH VON MOLTKE - šéf německého generálního štábu v letech 1906 - 1914, prasnovec stejnojmenného německého vojevůdce /1866/, po němž ale vojevůdcovské vlohy nezdědil.
16. HERBERT ASQUITH - britský ministerský předseda v letech 1908 - 1916.
17. ERICH LUDENDORFF - v letech 1916 - 1918 generální ubytovatel německé armády, spolubojovník polního maršála a pozdějšího německého prezidenta Paula von Hindenburg und Beneckendorff a jedna z vůdčích postav německé politiky za I. světové války. "Válečné zásluhy a vojevůdcovské umění" Ludendorffa a Hindenburga bylo v Německu povýšeno na legendu, avšak jejich skutečná politická a vojenská role byla velmi nadhodnocená.

Resumé:

Den Hauptteil des Betrags widmet der Autor der diplomatischen Rolle des Fürsten Karl Max Lichnowsky, der in Jahren 1912 - 1914 als deutscher Botschafter in London wirkte. Wahrscheinlich war er ja der einzige unter den europäischen Politikern, der ganz deutlich die Gefahr des Weltkrieges erkannt und genau festgestellt hat. Sei Streben ist hier in die breiteren, allgemeinen Zusammenflüsse eingeasst.

- MK -

Václav Rameš

Znak a pečeť Jihočeské univerzity

Ještě před založením Jihočeské univerzity byla vyslovena domněnka o možnosti vytvořit znak a pečeť této instituce.¹⁾ Bylo zřejmé, že se vznikem vysokého učení vystane i jeho právo vlastnit tyto atributy. Z tohoto vědomí vyplynula potřeba vyjádřit z heraldického hlediska právní postavení univerzity, jež by ale současně evokovalo i tradiční historické vazby v jihočeském regionu, nehledě na schopnost reprezentovat vysoké učení i v časech budoucích.

Autor tohoto znaku byl tedy postaven před velice složitý úkol. Nabízela se sice poměrně široká paleta různých variant znaků a pečeti jiných evropských i domácích univerzit, avšak množství jich bylo pro svůj neheraldický původ nepoužitelných a tak nakonec nezbývalo tolik možností, jak se na první pohled zdělo. Nakonec se ukázalo, že nejlepším vzorem je pečeť Univerzity Karlovy /KU/. Ovšem ne svým konkrétním pečetním polem, ale především ideou, kterou vyjadřuje. Řada univerzitních pečeti, starších i novějších, bere za základ motiv výuky. V pečetním poli bývá zobrazena varianta žáka a učitele. V jiných případech se snaží autor vyjádřit pomocí různých symbolů charakter instituce a její vědeckou specializaci. V tomto druhém případě docházelo velice často k porušování i těch nejzákladnějších heraldických pravidel.

V pečetním poli pečeti KU nacházíme zcela specifický obraz. "Co bylo takovouto pečeť potvrzeno, zabezpečeno, nejen stálo pod jménem a slovem univerzity, veškeré obce školní, nýbrž vcházelo i v záštitu českého krále, českého státu, nadaných posvátnou gloriolou svatováclavskou. Svatý Václav byl vpravdě ochráncem i právního řádu v universitě ...".²⁾ Karlova univerzita byla založena Karlem IV. jako římským císařem pro království České a panovník ji postavil pod ochranu patrona českého státu - svatého Václava. Zároveň došlo ke spojení obecného učení pražského s pražským arcibiskupstvím. Dochází k symbolickému propojení: pražský arcibiskup, služebník svatého Václava a kaplan českého krále je ustanoven kancléřem univerzity. V obraze univerzitního pečetidla nacházíme vedle postav sv. Václava a Karla IV. dva symboly jeho moci, říšskou orlici a českého lva.³⁾

Pro náš případ bylo rozhodující zjištění, že tato univerzitní pečeť zachycuje přesně právní postavení univerzity v tehdejší české státě v okamžiku založení a právě moment určitého právního zakotvení se stal jedním z hlavních aspektů, které ovlivňovaly budoucí podobu znaku a pečeti Jihočeské univerzity.

Snahou autora bylo vytvořit znak jako obrazec sestavený podle heraldických pravidel, jako trvalé znamení hodnosti, moci, cti a práva vysokého učení a všech jeho fakult stávajících i do budoucna vznikajících.⁴⁾ Použité heraldické figury nejsou proto nijak nahodile vybrány, ale mají svůj význam.

V pečetním poli nacházíme dva heraldické atributy - růži a lva. Lev je zde chápán jako symbol vyjadřující příslušnost univerzity k České republice a zároveň lze o něm hovořit jako o personifikaci věčné a tvořivé přírodní síly. Růže vystupuje jako symbol mládí a krásy, lásky a radosti, přičemž již od dob Šalamounových je zosobněním věčné moudrosti.

Růže a lev však mají ve znaku a pečeti univerzity i svůj význam historický. Tradiční český královský lev se snaží zvýraznit vazby jihočeské oblasti k českému státu a červená pětilistá růže, zde připomíná nejvýznamější jihočeský šlechtický rod - Rožmberky. V tomto případě naznačuje, že poslední členové rodu Vilém a Petr Vok, stáli obrazně řečeno u počátků jihočeského školství, a to jak katolického, tak i protestantského.⁵⁾

Oba návrhy, jak znak tak i pečeť, byly dokončeny v září roku 1990, předloženy komisi přípravného výboru JU a později po založení univerzity také univerzitnímu senátu.⁶⁾ V obou případech byly návrhy schváleny a po potvrzení rektorem Jihočeské univerzity Doc. PhDr. J. Divíškem, CSc., se staly znakem a pečeti Jihočeské univerzity. Krátce před tím byl pověřen výtvarným provedením pečeti ak. malíř R. Postl, který heraldický návrh pečeti převedl do výtvarné podoby; jež byla též přijata a je dnes užívána jako univerzitní pečeť. Výtvarná podoba znaku nebyla do dnešního dne realizována, stejná situace je i v případě univerzitních a fakultních insignií.

Vytvoření nových pečeti a znaků pro nově vznikající instituce, či pro obce nebo státy, není záležitostí jednoduchou, ač by se to při letném pohledu na okamžik zdálo. Ještě máme v živé pa-

měti neheraldické vytváření moderních "socialistických" symbolů, které ovládly pečetní pole celé řady našich obcí v posledních třiceti letech.⁷⁾

Každý, kdo se pokusí navrhnout znak nějaké instituce, obce či státu, musí počítat s tím, že jeho práce bude velice kriticky přijímána a hodnocena, ze všech možných i nemožných stran, odborníky, ale i početnou obcí laickou. Přesto je tato práce nutná a rozhodně přitom nejde o nějaký záchvěv nostalgie či romantismu.

Stejně tak jako umělecké a stavitelské památky, literatura, hudba či historie je i heraldika odkazem doručeným do našich dnů tradicí. Pokud její odkaz chceme přejímat, musíme se jí chopit v plném rozsahu, s jeho výtvarnou tváří, slovní moudrostí i s vědomím závaznosti jeho pravidel, jež jsou dovršená a neměnná. Jak již bylo řečeno, nejedná se o žádný romantický rozmar, naopak heraldika se dnes stává opět jedním z úhelných kamenů společnosti, neboť s Břetislavem Štormem můžeme říci, že "...je heraldika studnicí nesmírné hloubky a mnohosti a pramen neskonalé síly fantazie, čeká jen na srdce vznešená a naplněná krví, aby jim byla znamením věrnosti, štítem a ctí."

Poznámky:

- 1) Iniciativa vzešla z tehdejší Pedagogické fakulty v Českých Budějovicích a otcem této myšlenky byl Doc. PhDr. Milan Krýdl, CSc. Vedení fakulty se s tímto návrhem ztotožnilo a ačkoliv ještě tehdy nebylo zřejmé zda, vůbec bude univerzita založena, vyhlásilo konkurs. Autorem vítězného návrhu byl tehdejší člen katedry historie PhDr. Václav Rameš.
- 2) V. Vojtíšek, Karlova universita vždy jen naše, Brno 1946, s. 72.
- 3) Pomíneme přitom symbol svatováclavské orlice. Pokud jde o postavení orlice a lva na této pečeti, byla říšská orlice, podle všech běžných řádů o důstojenstvích, vždy na předním místě.
- 4) V době vytváření návrhu byla součástí zřizované univerzity fakulta pedagogická, zemědělská, teologických studií a zdravotně sociální, přičemž bylo téměř jisté, že ještě vznikne fakulta biologická. Samozřejmě, že do budoucnosti se otevírá

možnost založení celé řady dalších fakult či naopak zrušení již stávajících. Tento fakt byl také jedním z důvodů, proč autor nepřipustil možnost použití symbolů vyjadřujících specializaci takovýchto fakult /sova, kříž, obilné klasy, červený kříž, volavka atd./.

- 5) Úroveň škol v jižních Čechách byla závislá na péči, kterou jim prokazovaly městské rady, fary a především jejich šlechtičtí fundátoři. Byli to zejména poslední Rožmberkové, kteří věnovali rozvoji školství a vzdělanosti na jihu Čech velkou pozornost. Petr Vok z Rožmberka inicioval roku 1610 založení proslulého rožmberského gymnázia v Soběslavi, jež se mělo stát protiváhou dvěma jihočeským jezuitským kolejím - českokrumlovské /Vilém z Rožmberka/ a jindřichohradecké.
- 6) V přípravném výboru Jihočeské univerzity byl projednán ještě jeden návrh, který však byl emblémem /volavka, anglický nápis/ a nebyl akceptován. Krátce po založení univerzity /28. 9. 1991/ obhajoval autor návrh znaku a pečeti před univerzitním senátem, který potvrdil po delším jednání předchozí schválení připraveného znaku na základě heraldického návrhu ak. malíře R. Postla.
- 7) Známa je situace především z 60. let, kdy došlo k liberalizaci při používání obecných znaků. Používalo se buď znaků tradičních, udělených nebo různě "polepšených", také bylo povoleno znaky nově navrhovat. Ovšem úroveň těchto znaků byla velmi různorodá, od přijatelných až po zcela neheraldické návrhy /socialistická tematika/. Obdobná situace nastala při změně státního znaku tehdejší ČSSR, kdy namísto tradičního znaku byl vytvořen pouhý emblém, jehož autor nerespektoval snad žádné heraldické pravidlo. Naproti tomu současný znak federace splňuje většinu heraldických pravidel a vyjadřuje skutečný právní stav obou republik.

Návrh znaku

POPIS: Ve španělském štítu stojí vpravo hledící stříbrný dvouocasý lev v plné zlaté zbroji, držící v předních tlapách menší španělský štít, v jehož stříbrném poli se rozprostírá červená pětilistá růže.

ZDŮVODNĚNÍ: Použití figury lva, vychází z těchto předpokladů:

1. Zřizovatelem univerzity je ČNR, lev zde tedy přichází v úvahu jako odvozený ze státního znaku ČR a vyjadřuje tak zároveň příslušnost k ČR.
2. Z heraldického pohledu možno chápat symbol lva jako symbol odvahy a jako personifikaci tvořivé přírodní síly, čímž lze také vyjádřit i existenci přírodních fakult v rámci univerzity.

Použití figury růže, vychází z těchto předpokladů:

1. Červená, rožmberská, pětilistá růže, je zde chápána především jako symbol ryze jihočeský a jakožto takový je v pečetním poli nadřazena znamení lva.
2. Také počátky jihočeského školství jsou spjaty s rodem rožmberským, rozumí se především etapa posledních Rožmberků - Viléma a Petra Voka. Přitom lze naznačit jak tradice katolické /Č. Krumlov/, tak i protestantské /Soběslav/.
3. Z heraldického pohledu může symbol růže vystupovat jako znak mládí a krásy, lásky a radosti. Šalamoun ji chápe také jako symbol věčné moudrosti - filosofie.

Spojení symbolu lva a pětilisté růže, se jeví z tohoto pohledu jako vhodné pro znak jihočeského vysokého učení a všechny jeho fakulty stávající i do budoucnosti vznikající. Je zde spojena tradice s přítomností a moudrost s mládím.

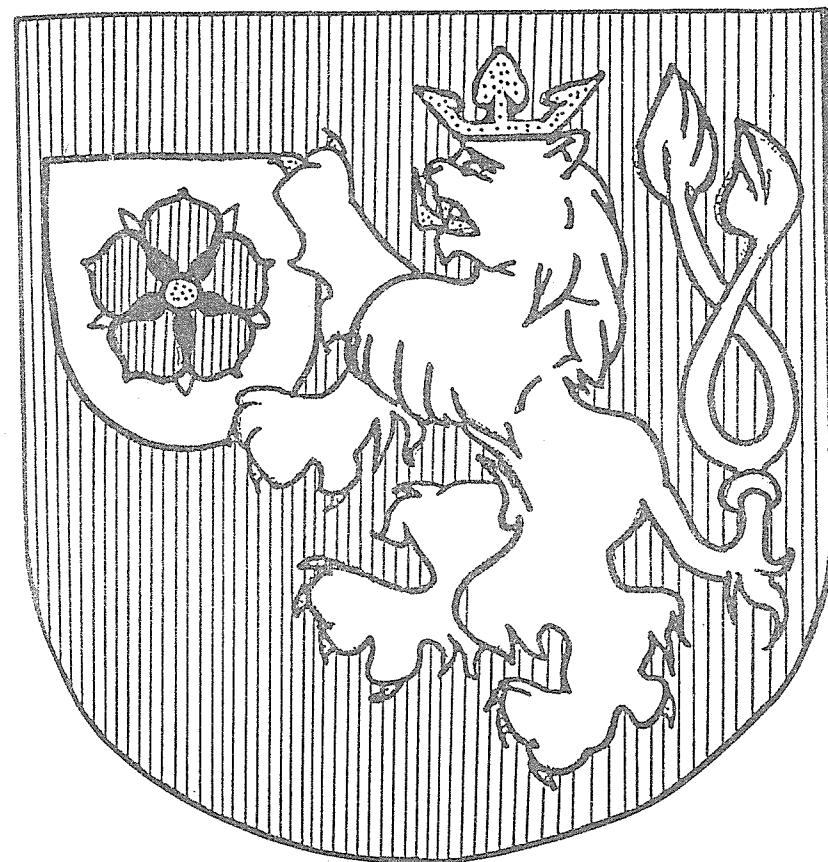
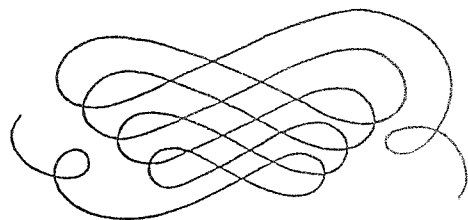
Návrh pečeti

POPIS: Pečeť je okrouhlá. Pečetní pole zaplňuje stojící a vpravo hledící dvouocasý lev v plné zbroji, držící v předních tlapách menší štít, jehož pole zaplňuje pětिलistá růže. Mezi dvěma linkami je veden opis: SIGILLUM - UNIVERSITATIS - BOHEMIAE - MERIDIONALIS

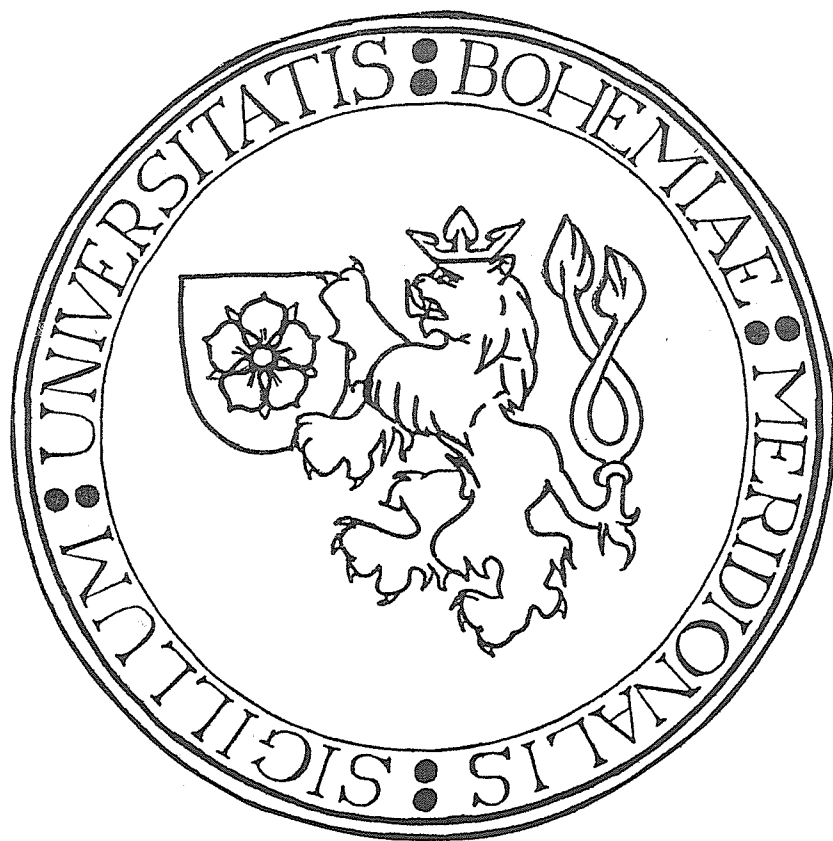
Resumé:

Noch vor dem Begründen der Südböhmischen Universität wurde überlegt, ein Wappen und eine Petschaft für diese Institution darzustellen. Der Entwurf des Siegels wurde mit Idee des Petschaft - Feldes der Karls - Universität geleitet, für das Wappen wurden zwei heraldische Figuren gewählt: ein Löwe - Symbol der Tschechischen Republik, und eine Rose, die seit der Zeiten des Königs Salamon die Weisheit personifiziert. Beide Symbole wurden im J. 1990 empfangen und bestätigt. Ihre Realisation fand doch nicht statt, dasselbe gilt für die Insignien der Universität und ihre Fakultäten.

- MK-

Heraldický návrh znaku
Autor: PhDr. VÁCLAV RAMEŠ

Heraldický návrh pečeti
Autor: PhDr. VÁCLAV RAMEŠ

Výtvarný návrh pečeti
Autor: ak. mal. R. Postl

/Neblahé působení pana faráře Františka Josefa Vážanského v letech 1735 - 1767/.

František Josef Vážanský přichází na vsetínskou faru jako farář v roce 1735 a farnost přebírá po svém předchůdci Janu Antonínu Františku Buntschovi již zmenšenou o nově vzniklou farnost Liptál. Do obvodu vsetínské fary patřily tedy obce Vsetín, Jasénka, /Hor./, Johanová, Ústí u Vsetína, Zděchov, Hovzí, Halenkov a Hrozenkov. I tak to nebyla farnost malá - má 5.600 - 5.900 duší.

Hned první změna, která po jeho nástupu postihuje oddací matriku, má pro budoucí badatele velmi nepříznivé důsledky. Zavedl zjednodušenou formu zápisu o vykonaném sňatku: datum sňatku, křestní jméno a příjmení ženicha a nevěsty, svědkové. Vypustil ze zápisu upřesnění či je ženich syn, či dcerou je nevěsta, zda se jedná o vdovu či vdovce. A to je zásah, který v době, kdy neexistují ještě domovní čísla a je neustálené příjmení /pro jednu a touž fyzickou osobu známe několik rovnocenných znásobených příjmení/ velmi negativní. Při současné absenci věku novomanželů dává téměř u 50 % sňatků možnost různých variant při určování původu a identity jak ženicha, tak i nevěsty. Badatel má výběr ze dvou i více kandidátů a při maximální svědomitosti a snaze nemusí vždy najít to správné řešení.

V této situaci by mnoho ulehčily odpovědně vedené úmrtní matriky. Bohužel, právě u nich neodpovědný přístup zapisujícího do matrik vrcholí, jsou prokazatelně neúplné, některá úmrtí nejsou zapsána a pokud je udán věk zemřelé osoby, je to odhad, převážně velmi nepřesný.

Stejně negativní kritiku by bylo možno uvést i na matriku narozených. Není úplná. Pokud si vyhotovíme rodinné listy pro každou rodinu, zjistíme na první pohled, kolik máme mezer v tehdy pravidelných populačních cyklech. Ale při tom ty zdánlivě chybějící děti existují, umírají, eventuálně se žení, dědí usedlosti

Ovšem u rodné matriky nelze plně vinit z rostoucího nárůstu těchto absencí zápisů pouze vsetínského zapisujícího do matrik. Víme totiž, že procento tajných evangeliků je v této farnosti

vysoké a možnost nechat novorozeně pokřtít evangelickým knězem je pro naprostou blízkost zemských hranic prakticky uskutečnitelná během několika hodin. Na uherské /slovenské/ straně Javorníků je větší náboženská tolerance a horliví evangeličtí predikanti jsou schopni dítě pokřtít dokonce i v místě porodu. Přímou v matrikách najdeme poznámky, že se nejedná pouze o křty, ale hovoří se o neřádných manželstvích uzavřených na druhé straně hranice. Stalo se tak velmi často po kumánském vpádu, kdy bylo uneseno několik manželů a katolická církev ani v těchto výjimečných případech nepovolovala druhý sňatek. A tak Slovensko bylo místem, kam směřovaly dvojice toužící po církevním sezdání

Prvních pět let působení pana faráře Vážanského přineslo zhoršení kvality zápisů do matrik a podstatně snížilo badatelskou možnost odpovědné rekonstrukce valašských rodů. Bohužel, předznamenalo pouze další negativní zásahy do jejich spolehlivosti. Počínajíc rokem 1740, dochází k vědomým podvodům, které zprvu jsou motivovány neodpovědně si zjednodušit práci úmyslným vynecháváním zápisů. Později však lze se stěží ubránit dojmu o úmyslném zprofanování těchto dokladů římsko-katolické církve, ať již z důvodů náboženských, či z příčin charakterových nedostatků u osob zapisujících do matrik.

Konkrétně uvádím příklad, jak vsetínská fara předkládala olomoucké konsistoři tak zvané opisy matrik, které osobně kontroloval farář a správnost potvrzoval vlastnoručním podpisem a farskou pečeti. V roce 1741 byl pro konsistoř vyhotoven doklad, ve kterém oproti originálu chyběly zápisy o narození 33 /!!!/ dětí. U dvou dětí byla provedena úprava data narození o několik měsíců dopředu. Podrobnějším zkoumáním zjištěno, že původně byly vypouštěny záznamy, které se v tom daném měsíci nevešly na předem nalinkovanou stránku, později však masové vypouštění záznamů o narození nabylo charakteru předem zamýšleného vypouštění zápisů, aby si zapisující ušetřil práci. Pokud v určitém dni došlo ke křtu několika dětí, zapsáno bylo první a zbylé prostě vypouštěny. Navíc však sestava narozených dětí byla nadepsána rokem 1742, ač se jednalo o děti narozené v roce 1741. Tím se rok 1742 do opisů vůbec nedostal, chybí i rok 1743, pokud nebyl ztracen dodatečně. V následujícím roce 1744 byla konsistoř ošizena o 95 dětí, což znamenalo vypouštění prakticky každého třetího. Pak ale přišel

rok 1745. Zjišťujeme, že sestava dětí od 1. ledna do 30. 6. 1745 je psána jinou tuší, než další půlrok. Počet vynechaných dětí je do 30. června jen 57, v druhém pololetí je však sestava úplně shodná s originálem. Těžko dnes zjistíme důvod takového náhlého polepšení, avšak pan farář Vážanský vlastnoručně podepisuje a pečeti i tento podvodný doklad.

Ještě hůře je postižena matrika zemřelých, kde např. v uvedeném roce 1745 je vynecháno 50 % zápisů.

Ponechme znalcům písma, zda rukopis opisů matrik pouze nápadně připomíná rukopis pana faráře Vážanského, ale v každém případě se mohl lehce přesvědčit, že podepisuje zfalšovaný doklad.

Pro badatele by tato historie mohla být pouze zajímavá, neboť většinou pracují pouze s originálem matrik, kdyby nebylo naivní se domnívat, že zapisující se do matrik, který je ochoten bez skrupulí se dopustit podvodu ve styku s nadřízenou složkou, bude naprosto spolehlivý, pokud se týká zápisů do matrik, kde kontrola prakticky není možná. Podezření se bohužel potvrdilo a asi rokem 1740 počíná ve vsetínských matrikách období, kdy je velmi těžké rozpoznat, které zápisy jsou faktem a kde začíná lidová tvořivost zapisujícího do matrik. Objevují se zápisy o narození dětí, u nichž je důvodně podezření, že jejich narození je fingováno, snad do počtu, snad Přitom rodiče nesou běžně se vyskytující příjmení ve farnosti, i kmotři patří do skupiny vyskytujících se kmotrů. Jen tyto děti nemají žádnou souvislost s minulostí a i jejich budoucnost končí existencí zápisu o narození. Než jsem se přesvědčil, že je něco podobného možné, ztratil jsem desítky hodin usilovného pátrání v okolních obcích, v okolních farnostech.

Vím, že u všech matrik dochází k chybám, uvedené je např. chybně křestní jméno otce, zamění se křestní jméno matky s křestním jménem narozené dcery, chybně se odhadne věk, prostě chyby v matrikách běžně jsou. Komplexní identifikační rozbor dvou obcí uvedených farností, tj. Hrozenkova a Halenkova mne však přesvědčil, že v tomto případě se nejedná o tento neúmyslný typ chyb. Chyb, které postrádají úmysl škodit, úmysl bavit se tak divným způsobem na cizí účet. Ponechávám čtenáři těchto řádků možnost, aby si z několika ukázek matričních zápisů uvedených v příloze k tomuto článku udělal vlastní úsudek.

Osobně jsem dospěl k tomuto závěru:

Zápisy matrik fary Vsetín v období 1740 až minimálně do roku 1751 je nutno brát jako závazné až po jejich prověření na rodinných listech. Zápisy, které nemají návaznost na stávající populaci vést odděleně a prověřovat velmi kriticky možné negativní působení na přirozené vazby posloupnosti u jednotlivých rodů. Tento závěr má však jednu neoddělitelnou podmínku. Musíme si být vědomi, že jen v obcích Hrozenkov, Halenkov, Zděchov a Hovězí bylo již prokázáno více jak 750 znásobení příjmení, tedy, že prakticky každý rod v této oblasti, který se tam nevyskytuje pouze jedním nebo dvěma zápisy, používá několik různých, ale plně rovnocenných dalších příjmení. Na rodinný list musíme tedy doplnit údaje o jedincích jiného příjmení, pokud rozbor /KIR/ prokáže, že tam pokrevně skutečně patří a teprve po tomto doplnění můžeme hovořit o chybějících dětech, o chybějících sňatcích a o chybějících úmrtích.

Ne všichni badatelé budou moci provést pracné rozbor /KIR/, aby si tímto způsobem doplnili své rodinné listy. Do doby, než ve spolupráci se Zemským archivem v Opavě bude zveřejněn seznam znásobených příjmení pro jednotlivé oblasti Valašska, jsem ochoten pomoci. První sobotu v každém měsíci mohou zájemci dostat bezplatné informace o rodu z této oblasti Valašska, který je předmětem jejich zájmu. Podmínkou je osobní návštěva v dopoledních hodinách v Olšovci v tento určený den /při plném vyloučení jakéhokoliv dopisování/. Takovou písemnou agendu nejsem schopen po minulých zkušenostech zvládnout. Než v závěru tohoto článku uveřejním několik svérázných ukázek vedení matrik neodpovědným jedincem, chtěl bych uvést, že přes závažnost těchto zákeřných zásahů není nutno ztrácet důvěru v matriky jako celek. Postihnuté je v tomto případě jen časově omezené období a z velké části lze tyto chyby, byť velmi pracně, eliminovat buď úplně nebo z převážné části. Účelem článku není vyvolat paniku, ale spíš zabránit tomu, aby ti velmi poctiví badatelé celé hodiny a celé dny neobětovali hledání něčeho, co však, ne svou vinou, nalézt nemohou.

Ukázky svérázného vedení vsetínských matrik v období let
1740 - 1751.

Vybrány typické příklady bez násobení příjmení:

I. Michael Zapalač se žení s Annou Řičičářovou 14. 11. 1745
1. 1. 1747 se narodila Anna, křestní jméno matky je Rosina?
25. 1. 1750 se narodila Marianna, křest. jméno matky: Marianna?
Teprve až u třetího dítěte je matka uvedena správně jako Anna.

II. Georg Novosad se žení s Annou Koczurkovou 24. 8. 1738
dítě Marianna 1. 2. 1739 má uvedenu matku správně jako Annu
dítě Katharina 8. 12. 1741 má uvedenou matku jménem Marianna
dítě Suzana 8. 9. 1743 má matku uvedenou pod křestním jménem
Magdalena

teprve u dítěte Jany, nar. 2. 6. 1749 se zapisující vrací ke správnému křestnímu jménu matky - Anna.

Kmotři u všech dětí jsou: Václav a Anna Maňákovi.

III. Jakub Řičičář má za ženu Mariannu, avšak zápis to respektuje pouze u prvního dítěte:

22. 3. 1736 dítě Josefa - matká uvedena správně jako Marianna
7. 8. 1740 dítě Jana, matka uvedena jako Kateřina?

21. 3. 1744 dítě Georg, matka je uvedena jako Anna?

4. 8. 1748 narozený syn Michael má matku opět správně uvedenu pod jménem Marianna

IV. Václav Novosad si 30. ledna 1746 bere Rosinu Šulákovou:

22. 5. 1747 se rodí Martin - matka vedena jako Katharina?

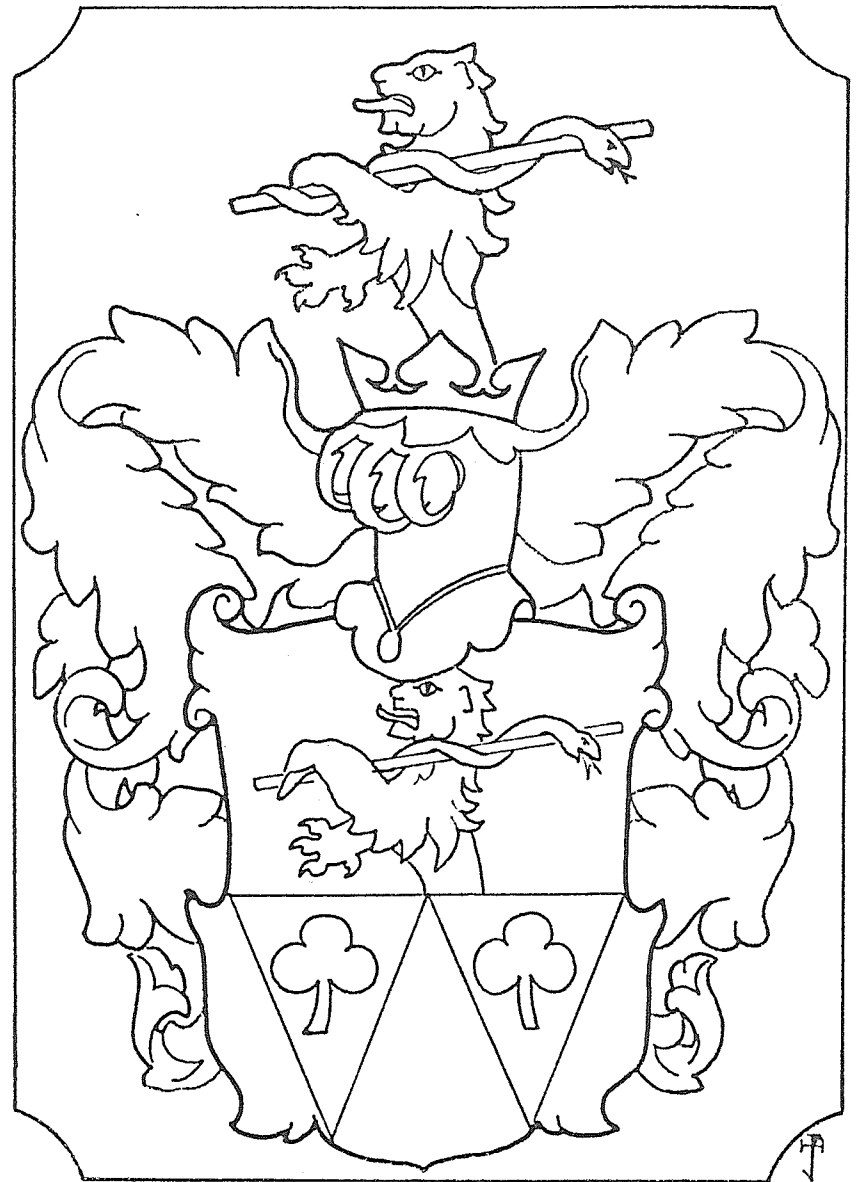
21. 2. 1749 dítě Katharina má matku vedenou jako Marianna?

6. 8. 1750 dítě Václav má matku vedenou jako Evu?

2. 4. 1753 dcera Margareth má konečně správnou matku - Rosinu!

"Lidová tvořivost" zapisujícího do matriky Vsetín sice vrcholí v letech 1740 - 1747, ale v menším rozsahu pokračuje i v dalších letech působení pana faráře Vážanského.

Uvedu příklad z Hovězí z rodinného listu Martina Skřivánka, užívajícího i znásobeného příjmení "Mikula".

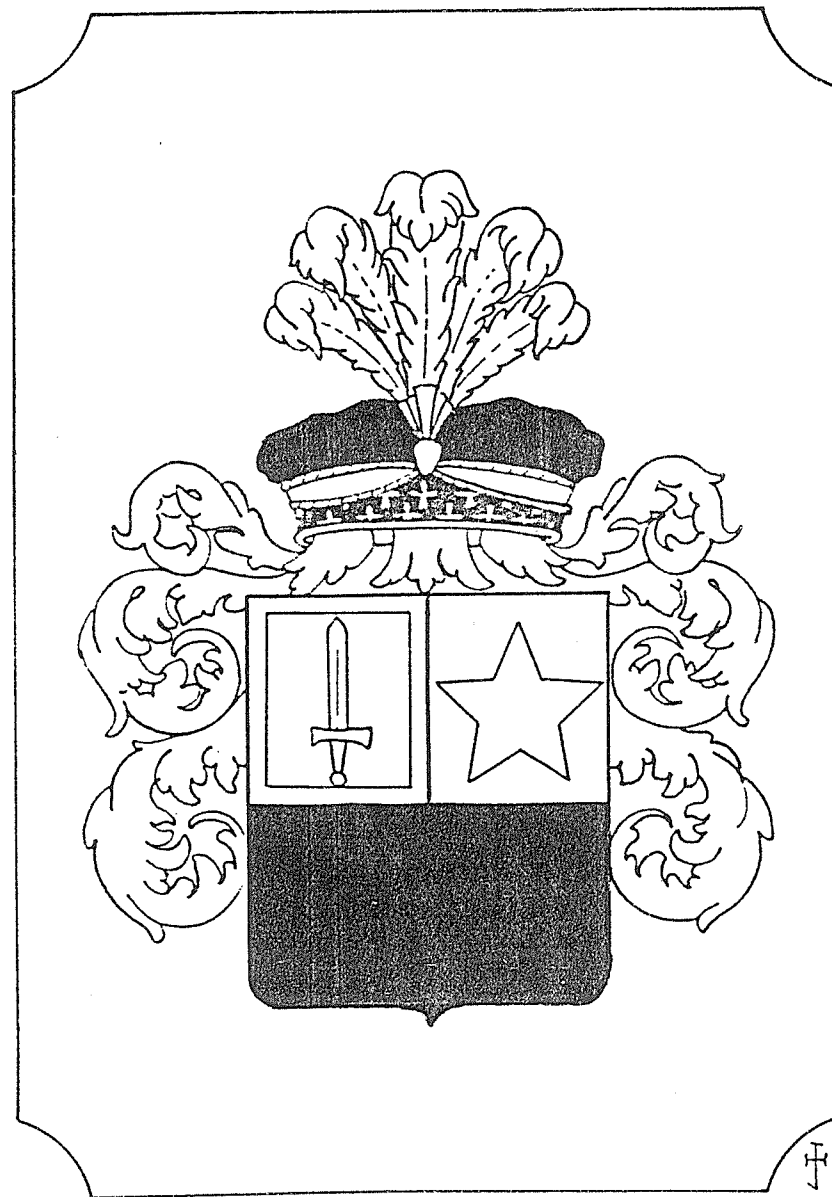
Významný malíř německé školy 16. století. Malířství studoval v Itálii, kde dosáhl prvních úspěchů svými obrazy s motivy náboženskými, mytologickými a zejména portréty. Roku 1590 byl povolán k vévodskému dvoru do Mnichova a krátce na to ho císař Rudolf II. učinil svým dvorním malířem v Praze a současně ho vyzvedl do rytířského stavu /1. 11. 1594/.

Aachen namaloval řadu obrazů pro císařskou galerii /Venuše, Umučení sv. Jiří, Bethsabe a David/ a pořizoval pro něho rovněž kopie významných děl v italských galeriích. Stal se i císařovým osobním důvěrníkem, jenž mu 14. 5. 1605 obnovil rytířský stav. Po smrti Rudolfa ho potvrdil ve stejných hodnostech i císař Matyáš.

Aachen byl ženatý s Reginou, dcerou významného hudebníka Orlanda di Lasso.

Erb: Štít dělený modro-červeně, v horní polovici rostoucí zlatý lev držící v levé tlapě Merkurovu hůl přeloženou přes rameno. V dolní polovici dva stříbrné klíny, v nich po zeleném jetelovém trojlistu. Přikrývadla modro-zlatá, v klenotu lev ze štítu.

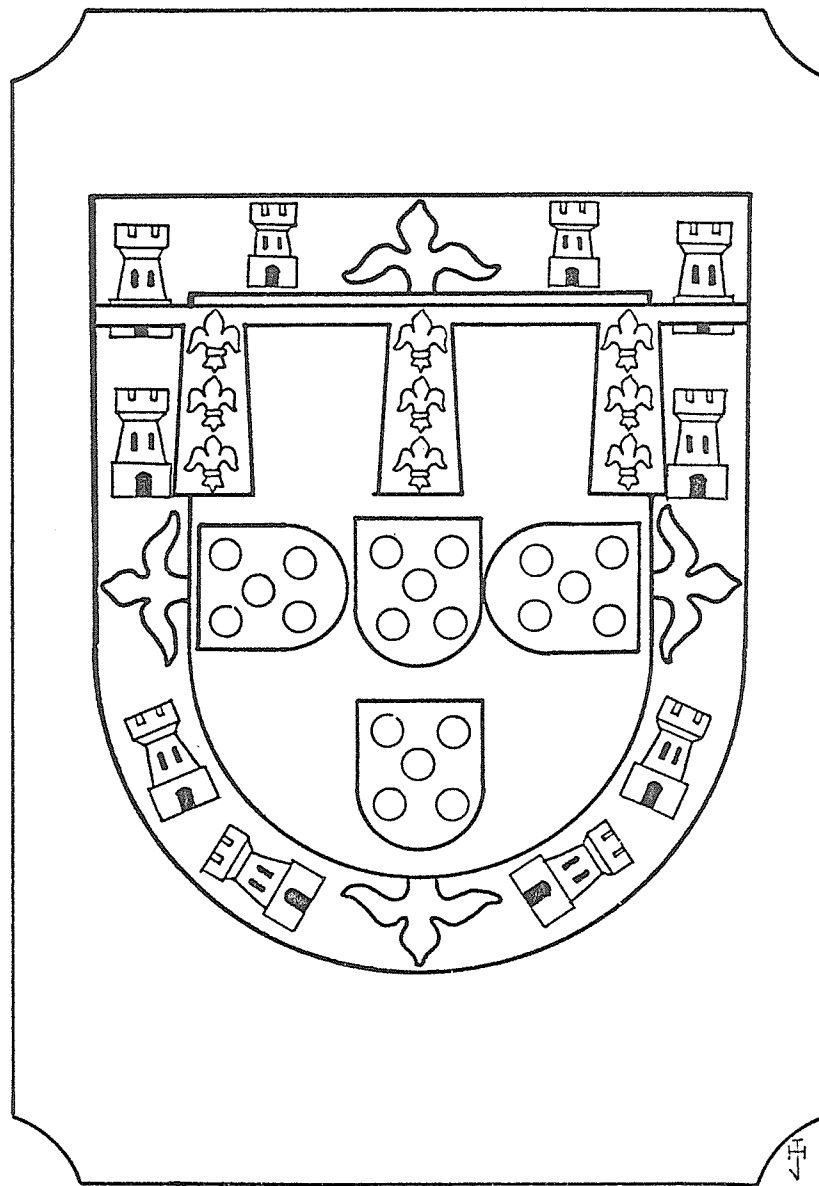
Pramen: Koncept dvorské kanceláře Reichs Akten, dnes Státní archiv ve Vídni.

Francouzský vojevůdce, markýz. Roku 1792 vstoupil do armády a vynikl zvláště v armádě rýnské, kde rychle dosáhl hodnosti generála divize. Roku 1796 - 1798 sloužil v Římě. V dalších letech byl vyslancem ve Španělsku a později vrchním velitelem armády, která obsadila Neapol. Poněvadž nenáležel k obdivovatelům Napoleona, nebyl oblíben u dvora a přes svoje vynikající vojenské úspěchy byl roku 1804 povýšen jen na generála plukovníka, zatím co jeho ostatní kolegové se stali polními maršálky. Ve výpravě proti Rusku velel 6. armádnímu sboru a později převzal velení i nad 7. sborem. Zvítězil v bitvě u Polocka, za což byl roku 1812 jmenován maršálkem. Roku 1813 byl velitelem Drážďan, ale musel kapitulovat. Roku 1814 se přidal k Bourbonům a odmítl se vrátit k Napoleonovi za vlády 100 dní. Ludvík XVIII. ho jmenoval roku 1815 ministrem války. Od roku 1819 žil v ústraní.

Erb: Dělený štít, spodní polovina černá, horní polcená; vpravo v modrém stříbrně lemovaném kantonu vztyčený meč /označení hraběte, který je zároveň vojákem/, vlevo v modrém zlatá pěticípá hvězda. Na štítu hodnostní baret hraběte.

Literatura: Grande dictionnaire Francé 1960.

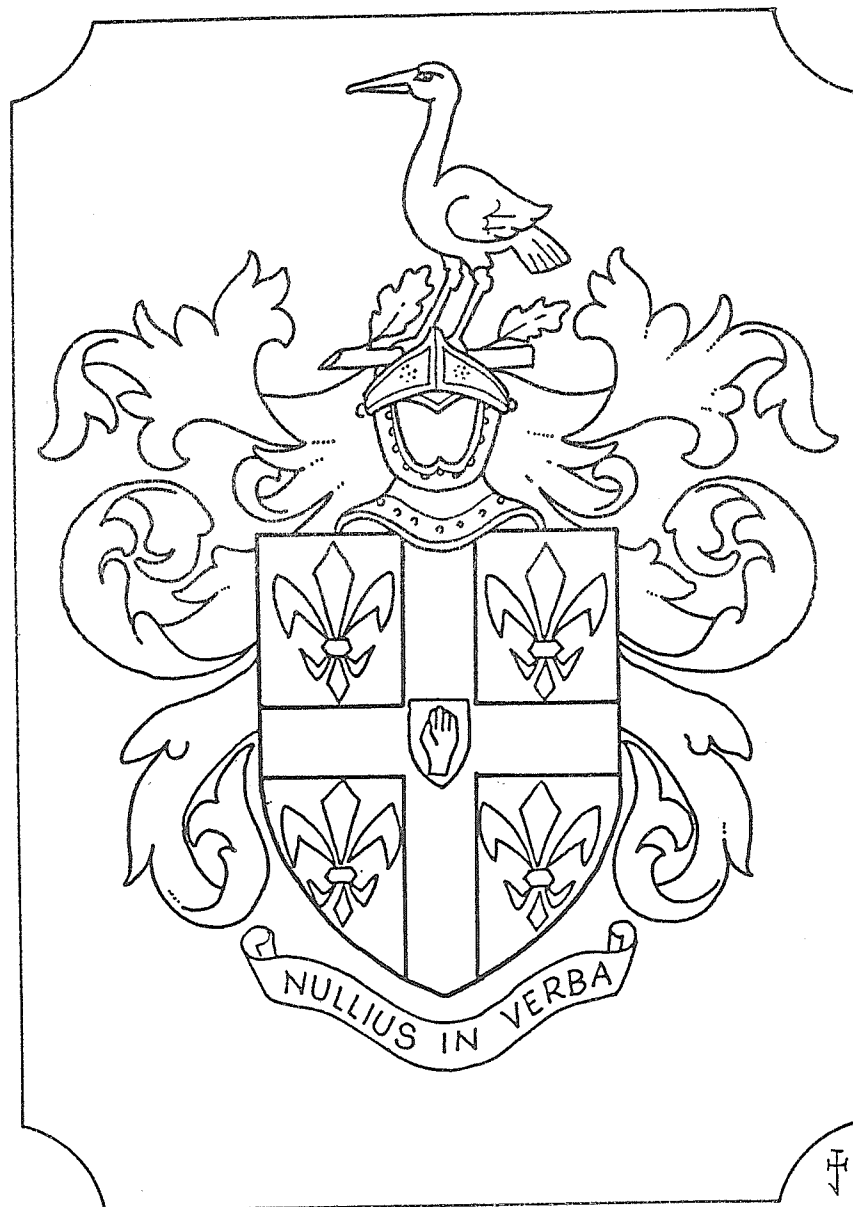

Portugalský princ, organizátor plaveb kolem západoafrického pobřeží. Narodil se jako 4. syn krále Jana I., celý život toužil po dalekých krajích, ale plavby spíše organizoval. Poprvé se vyznamenal na tažení proti maurské Ceutě /1415/, kdy velel loďstvu, i při její pozdější obraně. Odmítl velení papežskému vojsku a z vlasti organizoval portugalské výpravy kolem Afriky. Začal shromažďovat všechny dostupné zprávy o západoafrickém pobřeží známé tehdy jen po mys Cabo de Nao. Roku 1433 se výprava Eanesova dostala 50 mil za tento mys a našla zde stopy lidí. Další plavba pak vyvrátila představu o liduprázdnosti jižních končin. Roku 1437 vedl Jindřich nešťastnou výpravu proti Tangeru, při níž byli Portugalci poraženi a výzkumy na několik let zastaveny. Až počátkem padesátých let se uskutečnily další výpravy, které dovezly do Evropy první černošské otroky. Další plavby pak hlavně sledovaly nový import otroků.

Výzkumné cesty, které Jindřich organizoval daly pevný základ k dalším výpravám, vrcholícím da Gamovou cestou do Indie.

Erb: Ve stříbrném poli štítu podloženém zeleným liliovým křížem čtyři /3, 1,/ štítky portugalského království /modré s pěti stříbrnými penízi/, krajní v horní řadě hlavou obráceny k bokům štítu. Na červeném lemu štítu 10 zlatých hradů, přes vše modrý turnajský límec, na každém ze tří laloků 3 zlaté lilie.

Převzato podle J. Spenera: *Theatrum nobilitatis Europeae.*

Anglický přírodovědec. V letech 1768 - 1771 se zúčastnil první plavby kapitána Cooka. Roku 1788 byl jedním ze zakladatelů a prvním předsedou Africké asociace, jejímž cílem bylo prozkoumání afrického vnitrozemí. Aktivně se podílel na přípravě velkých objevných cest, zejména k rozřešení otázky Nigeru. Roku 1830 přešla Asociace do nově vzniklé Královské zeměpisné společnosti. Od roku 1777 byl Banks jejím prvním předsedou. Rozšířil podstatně botanickou zahradu v Kew. Banksovo jméno nese mnoho ostrovů, hor, mysů a různé rostliny.

Dne 24. 3. 1781 byl povýšen na baroneta a udělen mu erb: V červeném štítu zlatý heroltský kříž provázený čtyřmi stříbrnými liliemi. V klenotu stříbrný čáp se zlatou zbrojí, sedící na pahýlu dubu s listy, vše přirozených tinctur. Devisa: NULLIUS IN VERBA.

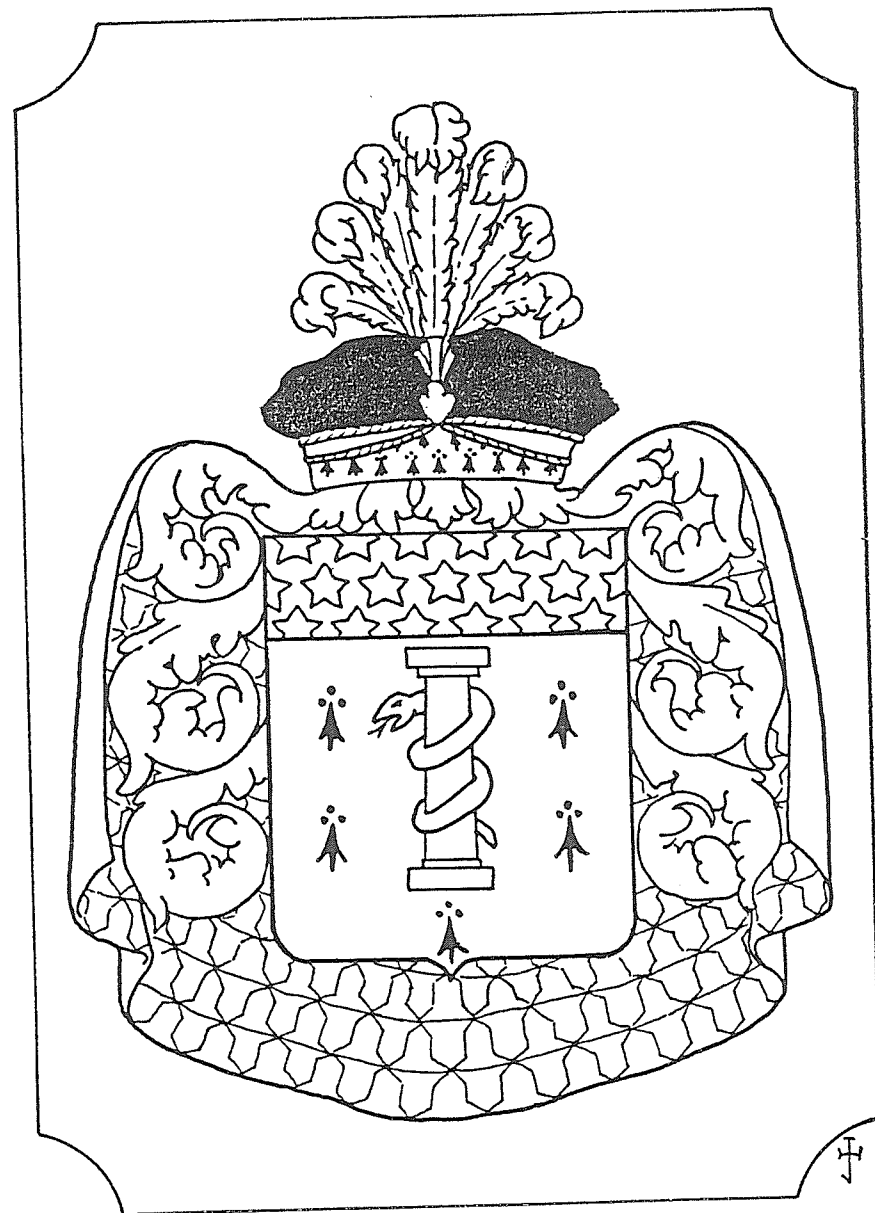
Podklad pro erb: J. B. Rietstap: Armorial général precede d'un Dictionnaire des Termes du Blason. Gouda 1934.

Slovenský kartograf a technický polyhistor. Studoval na univerzitě v Altdorfu a Jeně, kde získal diplom inženýra. Roku 1725 vstoupil do služeb bratislavské stolice a věnoval se regulaci Váhu a Dunaje a začal se zabývat kartografií. Roku 1735 byl jmenován c. k. inženýrem dolnouherských hornických měst a byl pověřen založením vysoké báňské školy v Banské Štiavnici. Účastnil se projektování báňských vodních děl a pracoval na projektu královského paláce v Budíně. Jako kartograf se proslavil stoličnými mapami. Vypracoval je na základě astronomické a geometrické metody, zavedl nultý poledník procházející Bratislavou a poprvé použil k zobrazování reliéfu spádových šraf. Jeho mapy vynikají přesností a překonalo je až první vojenské mapování Slovenska.

Erb: V modrém štítu na zeleném návrší pelikán, který krmí svou krví mláďata v hnízdě. V horní části je provázen zlatou hvězdou a stříbrným půlměsícem. Korunovaná turnajská přilba s příkrývadly červeno-stříbrnými a modro-zlatými nese jako klenot rostoucího zlatého gryfa se šípem v pravici.

Literatura: Encyklopedický časopis Pyramida, č. 101.

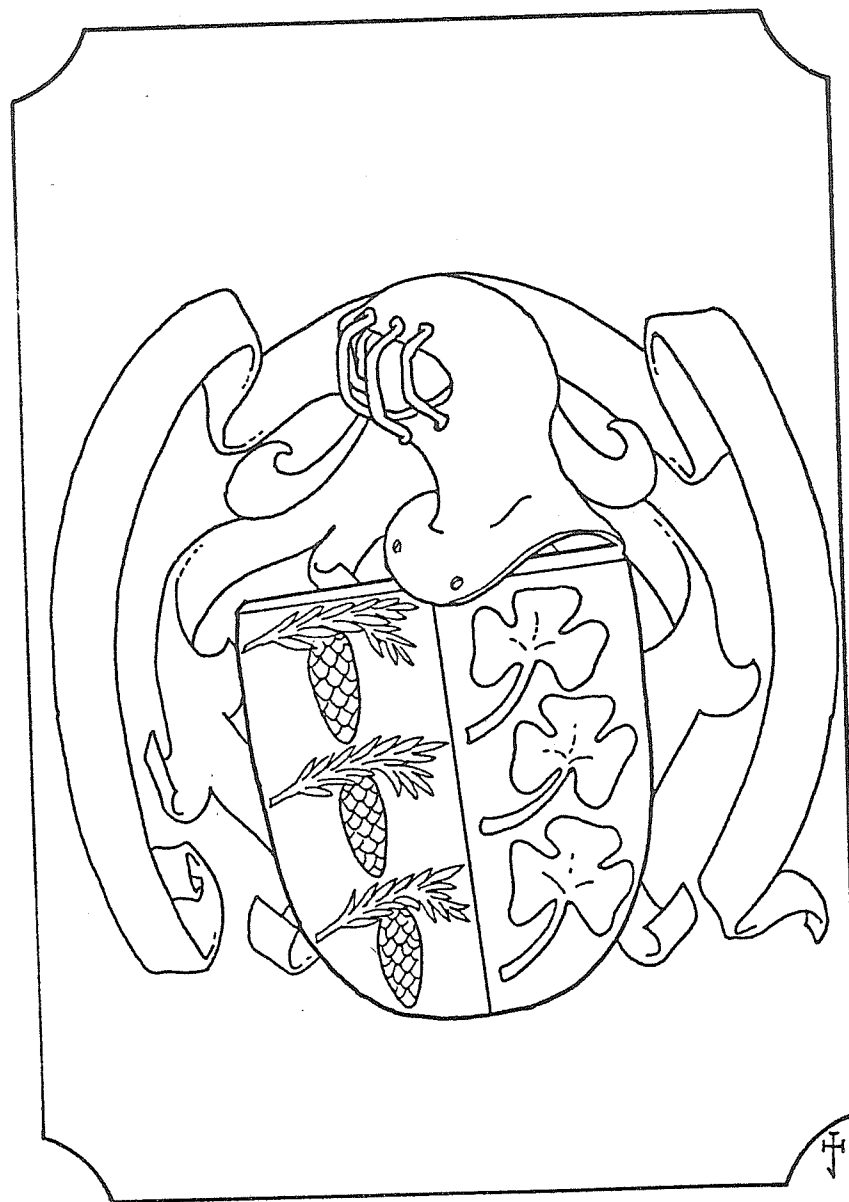
Napoleonův ministr a organizátor francouzské policie. Navštěvoval klášterní školu, pak vyučoval matematiku a fyziku na kněžském semináři. V revoluci vycítil svou životní šanci, roku 1792 se stal poslancem Konventu a jako jeho komisař tvrdě zasáhl proti vzpouře v Lyonu. Několikrát změnil politické smýšlení, z jakobína na termidoriána a později se přidal k direktoriu. Utajil však před ním Napoleonův převrat a byl za to odměněn křeslem ministra policie, v němž Fouché setrval až do císařova pádu roku 1815.

Byl jmenován vévodou z Otranta a stal se druhým nejbohatším mužem ve Francii. Jeho tajná policie však nešpehovala jen císařovy nepřátele, ale i panovníka a proto byl zbaven úřadu. Bez úspěchu se pokusil navázat spojení s rojalisty a brzy se opět vetřel do přízně Bonaparta a vrátil se na místo policejního ministra. Intrikoval však nadále, měl prsty v císařově vyhnanství i jeho návratu. Po Napoleonově pádu se snažil zmocnit sám vlády, neměl však dost stoupců a za restaurace ho rojalisté definitivně vyhnali.

Mnohé jeho organizační systémy a principy policie přetrvaly až do dnešní struktury.

Erb: V modrém poli zlatý sloup obtočený hadem téže barvy, provázený pěti /2, 2, 1/ hermelínovými ocásky. Mlava štítu červená, posetá stříbrnými pětihrötými hvězdami. Na štítu hodnostní vévodská čepice se 7 pery, ze které splývá modrý plášť podšitý popeličinou.

Literatura: J. Kovařík: Napoleonská heraldika, in: Heraldická ročenka 1975.

Francouzský státník, vojenský a politický činitel. Absolvoval vojenské učiliště a od roku 1911 sloužil v armádě. V 1. světové válce bojoval v hodnosti poručíka. V letech 1920 - 1921 byl členem vojenské mise v Polsku, potom se vrátil do Saint Cyru jako učitel dějin vojenství. Od roku 1929 byl štábním důstojníkem francouzského sboru v Bejrútu. Odtud byl roku 1939 povolán do Národní obranné rady a převzal velení tankového pluku. V boji proti fašistům velel úspěšně tankové divizi, v roce 1940 byl povýšen na generála. Po porážce Francie odešel do Anglie, jako velitel svobodných francouzských ozbrojených sil řídil boj vlastenců proti Němcům. Od roku 1944 byl předsedou vlády. Roku 1946 se na protest proti návrhu demokratické ústavy vzdal funkce, roku 1947 založil pravicovou stranu, v jejímž čele stál až do jejího rozpadu roku 1953.

Do politického života se vrátil roku 1958 po puči důstojníků v Alžíru. De Gaulle toho využil a nastolil režim osobní moci: zprvu jako ministerský předseda, od 21. 12. 1958 jako prezident. Znovu byl zvolen roku 1965, abdikoval po celostátním referendu v roce 1969. Byl zastáncem realistické politiky se snahou o navrácení mocenského postavení Francii.

Erb: Štít půlený, v přední stříbrné polovině 3 červené smrkové šišky na zelených větvičkách, v zadní modré 3 zlaté jetelové trojlisty.

Podle J. B. Rietstapa: Armorial général precede d'un Dictionnaire des Termes du Blason. Gouda 1934.

Uherský politik, jeden z vůdců liberální šlechtické opozice. Svou politickou kariéru začal roku 1818 na sedmihradském stavovském sněmu. Podnikl studijní cestu po západní Evropě a po návratu se na půdě uherského sněmu pokusil prosadit uzákonění pokrokových reforem, zejména zlepšení postavení rolníků. Jeho projevy na sněmech roku 1830 a 1833 mu přinesly popularitu, za své politické postoje byl však odsouzen na tři roky do vězení. Stal se odpůrcem národnostního hnutí především Slováků a stoupencem postupné maďarizace.

Své názory shrnul v práci "Výzva ve věci maďarské a slovanské národnosti", která patří mezi nejvýznamnější projevy maďarského nacionalismu.

Pocházel z původní šlechty z území dnešního Slovenska, erbovní listinu rodina obdržela roku 1408, hraběcí stav 23. dubna 1644. Erb procházel několika variantami, podoba z 18. stol.:

V modrém štítu stříbrná mořská panna držící v pravici 3 červené růže na stonku. Hraběcí koruna.

Literatura: J. Novák: Rodové erby na Slovensku I., Martin 1980.

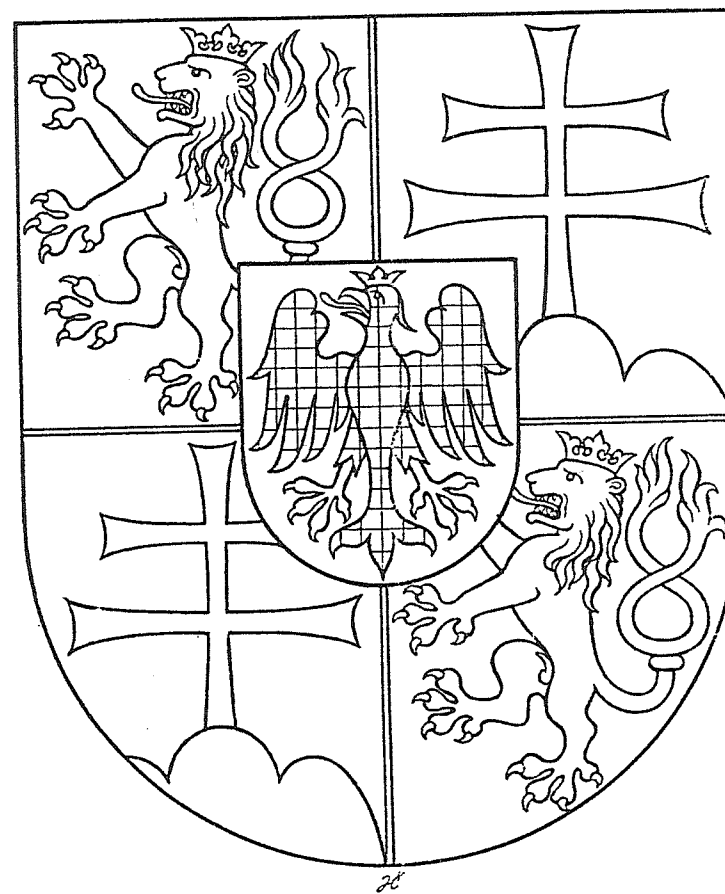
Český lékař, básník a humanista. Studoval ve Wittenberku, lékařskou praxi prováděl v Kutné Hoře, později v Praze a Olomouci, jež byla pro něho přitažlivá jako literární a společenské centrum. Zde ho biskup Stanislav Prusinovský ustanovil svým osobním lékařem, ale v roce 1569 již působil ve Slezsku. Jeho knihy vycházely ve Vratislavi, Nise a Zhořelci, napsal jich celkem 33, některé však zůstaly v rukopise.

Jeho lékařské spisy jsou z hlediska historicko-medicinálního dodnes pozoruhodné. "Hypomnemata ad conservandam bonam valetudinem" přináší poznámky a doporučení, jak si zachovat zdraví, jiné jeho práce se týkají předcházení moru.

Span byl především spisovatel informující o prevenci. Jeho dílo je ovlivněno značně Paracellsem a svědčí o značném rozvoji vědy i kultury předbělohorské doby u nás.

Erb udělený Vavřinci Spanovi 28. 1. 1558: Štít šikmo dělený červeno-bíle, v něm jednorozec střídavých tinktur. Kolčí přilba s točnicí a příkrývadly červeno-bílými, v klenotu bývolí roh červený a bílý, mezi nimi rostoucí jednorozec.

Literatura: A Sedláček: Českomoravská heraldika. Praha 1925.

Diskusi o podobě nového československého státního znaku bychom mohli ukončit citací části dopisu příbramského výtvarníka pana Jana Čáky adresovaného předsedovi Federálního shromáždění panu Alexandru Dubčekovi, ve kterém autor kritizuje některé nedostatky výtvarného provedení znaku prezentovaného v denním tisku.

- 1) Základní tvar štítu a štítu moravské orlice kolísá mezi štítem španělským a pozdně gotickým. Navrhují, aby se v obou případech zůstalo u štítu španělského, který je pro heraldiku nejvhodnější.
- 2) Český lev má na štítě pevně stát. Na reprodukováném návrhu jaksi hopsá, jako by tancoval kozáčka. Kritické poznámky mohou být i k vlastní figuře. Zde je největším nedostatkem kresby lva málo vyvinutá hruď. A mohutně vyklenutá hruď je již od dob Petra Parléře základní charakteristikou českého lva. Konečně tu lze uvést, že lev dobře nevyplňuje plochu štítu, jak heraldická pravidla vyžadují.
- 3) Patriarší kříž ve znaku Slovenska je kreslen příliš "technicky," stylem nevyjadřuje starobylost tohoto emblému. Též by měl být tento kříž kreslen subtilněji.

Přiložená reprodukce je, dle autora, oproštěna ode všech výtvarných nedostatků; takto ztvárněn by znak mohl reprezentovat naši republiku, a to nejen v zahraničí.

V druhém sňatku si Martin Skřivánek alias Mikula béře Mariannu Jana Vacule /sňatek 12. 12. 1747/:

první dítě - Jan Skřivánek, nar. 21. 3. 1749 má matku uvedenou správně - Marianna.

15. 12. 1752 se rodí Tomáš Skřivánek a matka je uvedena jménem - Magdalena.

25. 11. 1755 se rodí Nikolaus Skřivánek a matka je uvedena jako - Margareth,

teprve u Kathariny, narozené 21. 8. 1759 se objevuje opět správné jméno matky - Marianna.

Přitom všem dětem jsou kmotři Georg a Kristina Kašparovi, domkáři z Hovězí.

I poslední ukázka nás přesvědčí, že to badatel zkoumající matriky té doby nemá opravdu jednoduché. Dne 12. listopadu 1739 si Jan Juráš vzal za manželku Mariannu Bláhovou z Hovězí. Ale teprve komplexní identifikační rozbor ukázal, že toto zdánlivě bezdětné manželství je obdařeno 11 dětmi, ovšem pod znásobeným příjmením Buriánek. Takováto kouzla jsou do roku 1774 celkem častá, ale rozbor je většinou odhalí.

Mnohem horší jsou nepřesnosti při zápisu jednotlivých dětí: Místo správného křestního jména Marianna je jako matka u prvního a třetího dítěte uvedena Margareth, u pátého dítěte nesprávně Anna, u šestého Katharina a u sedmého Suzana. Od osmého dítěte je soustavně uváděna Katharina, což vede k domněnce, že došlo k druhému sňatku i když zřejmě pod jiným příjmením.

Pro kontrolu uvádím celý cyklus jmenovitě:

- 1) 9. 4. 1740 dítě Rosina, matka Margareth, příjmení Buriánek
- 2) 31. 10. 1742 dítě Katharina, matka Marianna
- 3) 6. 6. 1745 dítě Anna, matka Margareth
- 4) 12. 9. 1747 dítě Josef, matka Marianna
- 5) 22. 1. 1750 dítě Rosina, matka Anna
- 6) 24. 3. 1752 dítě Georg, matka Katharina
- 7) 11. 4. 1754 dítě Jan, matka Suzanna
- 8) 28. 4. 1756 dítě Martin, matka Katharina
- 9) 30. 4. 1758 dítě Nikolaus, matka Katharina
- 10) 19. 6. 1759 dítě Václav, matka Katharina
- 11) 14. 4. 1763 dítě Suzanna, matka Katharina

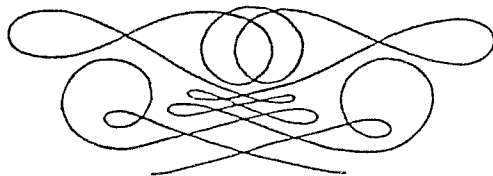
Odchod pana faráře Vážanského v roce 1768 je pro badatele prvním symptomem, že se vsetínské matriky vrátí k potřebné spolehlivosti. Stane se tak, též pro to, že v roce 1771 jsou očíslovány usedlosti v obcích domovními čísly a za tři roky nato dvorská vídeňská kancelář zakáže svým dekretem znásobování příjmení. Od této doby platí, jak se kdo s příjmením narodil, tak totéž příjmení musí mít po celý život. Od roku 1774 začne tedy být občanská genealogie až nudně přesná, skončí ony napínavé detektivky komplexních rozborů a hádanek. Jistě nejsem sám, kdo se loučí s nostalgickým smutkem s tímto velmi zajímavým a romantickým ranným obdobím našeho rodopisu.

Článek je výtahem z rozsáhlé práce o valašských matrikách, na které již několik let pracuji, ale která si vyžádá do svého dokončení ještě mnoho času a energie.

Resumé:

Jeder Genealoge kämpft manchmal sehr mit den Fehlern, die sich in den Matriken oft vorfinden. Der Beitrag macht auf die Häufigkeit derselben in den Matriken der Pfarre Vsetín in der 1. Hälfte des 18. Jhts aufmerksam, wann hier Franz Joseph Vážanský wirkte. Nun, dank der Identifikations - Analyse der Matriken, welche der Autor schon viele Jahre betreibt, ist möglich diese Fehler überwinden.

- MK -

Miroslav Pavlů

Náhrobník Elišky Cedlarové z Hofu v Pačlavicích

Dnešní farní kostel sv. Martina v Pačlavicích (o. Kroměříž) vyrostl na troskách starší stavby po třicetileté válce, za vlády Jana Jakartovského ze Sudic (1655).^{1/} Z renesančního období se zde dochoval opukový (?) heraldický a nápisový náhrobník Elišky Cedlarové z Hofu (+1601), zasazený zevnitř do obvodové zdi boční kaple na evangelijní straně, přímo proti dveřím. O této památce není v regionální, ani oborové literatuře žádná zmínka.

Opracovaný kamenný blok (165 x 80 cm)^{2/} je rozvržen na část nápisovou (85 x 80 cm) a znakovou (80 x 80 cm). Obsažný patnáctiřádkový český text, provedený antikvou^{3/}, zní:

LETA PANIE 1601 W SOBOTHV PRZED BOZYM
WSTAVPENIM MEZY SSTWRTV A PATV HO
DINV PRZED WECZEREM NAPVL ORLOG DO
KONALA ZYWOT SWVG SSTIASNIE NA
DOMIE W MORKWICYCH VROZENA PANI ELISS
KA CEDLARKA Z HOFV W LETECH 36 MANZELKA
VROZENEGO PANA WACLAWA SKRBENSKEHO
Z HRZISSTIE A NA SSANOWE WLASTNI MA
TERZ VROZENYCH PANA IANA STARSSY
HO SKRBENSKEHO Z HRZISSTIE A NA FV
LNECZE PANI ANNY SKRBENSKI A NA ZAD
OWICI A PANNY ALYNKY SKRBENSKE Z HRZY
SSTIE GEGIZTO TELO TVTO POCHOWANO
GEST A OCZEKAWA BLAHOSLAWENEGO W
SKRZYSSENI Z MRTWYCH

Toto svědectví doplňují zkratky ACZH (vlevo) a VMZZ (vpravo), skrývající jména, příjmení a přídomky jejich šlechtických rodičů. Iniciály A a V, označující jména křestní však odporují historické skutečnosti, neboť Eliška byla dcerou Jana Cedlara z Hofu a Anny ml. Morkovské ze Zástřizl.^{4/}

Čtvercové ploše pod nápisem dominuje nízký reliéf kompletního erbu Cedlarů z Hofu, vkomponovaného do téměř kruhového zrcadla s platicky vystupujícím jednoduchým rámem. Figurou oboustranně

vykrajovaného štítu s hrotitou patou jsou tři mírně do vějíře rozložené rostliny s drobnými lístky na stoncích, s výraznými květy podobnými paličkám orobince a se silnými kořeny. Stejně rostliny se opakují i v klenotu na svrchním ze složených křídel. Přílba, postavená na hranu štítu je mřížková turnajská s točenicí, vše obklopují široce rozvinutá přikryvadla běžného rostlinného dekoru. Horní rohové skrojky vyplňují malé, shodně tesané renesanční štítky (15 x 17 cm), k nimž se vztahují již zmíněné iniciály ACZH (opět tytéž rostliny Cedlarů) a VMZZ (lilie Zástřizlů). Jde tedy o dosud neevidovaný dvojerbovní vývod. Protilehlé rohové skrojky, zvýrazněné opět plasticky vystupujícími okraji, jsou prázdné.

Když B. Paprocký sepisoval koncem 16. století své "Zrcadlo", zmínil se sice i o současnících Cedlarech z Hofu (v části, věnované stavu rytířskému), ale vyjma lakonické poznámky, že se nemohl "doptati vývodu", nic dalšího neobjevíme.^{5/} Už z toho je patrné, že ani dnes nebude snadné objasnit všechny rodové vazby Cedlarů.^{6/} Dosavadní, byť četné, nicméně příliš roztržité informace neposkytují takový obraz, jaký bychom potřebovali a tak zrekapitulujme alespoň to, co známe.

Původ rodiny je nejasný^{7/}, J. Pilnáček jej označuje za "cizí" a uvádí, že žili na Moravě, ve Slezsku i v pohraničí.^{8/} Z prvních Cedlarů na Moravě zaznamenáváme Václava (1480, 1484) a Mikuláše (1492, 1526). Jejich sídlem se už před r. 1492 stala tvrz v Pačlavicích, k nimž Mikuláš přikoupil ještě sousední Dětkovice (int. 1503, 1511).^{9/} Synem některého z nich byl Eliščin otec Jan (st., 1523, 1564), o němž jinak nic podstatného nevíme.^{10/} Třetí generace Cedlarů náležela k zámožnější vrstvě domácího rytířstva. Jejich nejvýznamnějším představitelem se stal Jan (ml.), zv. "Pačlavský" (nar. kol. 1545, zemř. asi 1605), syn Václava Cedlara (1527, 1566).^{11/}

Vynikal jako dobrý hospodář. Kromě Pačlavic držel v letech 1564 až 1566 biskupský lenní statek Modřice, v r. 1572 koupil Loštice na Litovelsku (tyto ale už v r. 1577 prodal), v r. 1589 Zlín (int. 1596) a 14. listopadu r. 1603 Ořechov u Uherského Brodu (int. 1604).^{12/} On i jeho potomci půjčovali nemalé finanční částky nejen okolním drobným šlechticům, ale i takovým magnátům, jakým

byl např. Gabriel Majláth, nebo olomoučtí biskupové Pavlovský a Ditrichštejn.^{13/} Janův syn Kryštof Cedlar (nar. 1583?) přenesl své sídlo trvale do Zlína, když 12. dubna r. 1612 definitivně odprodal rodové Pačlavice (int. 1612), předtím také Ořechov (1608). Zato však získal Otrokovice (13. května r. 1610, int. 1612) a později ještě severomoravský Paskov (někdy v letech 1615 - 16).^{14/} Posledním Cedlarům náležely rovněž dva domy v Olomouci (jeden na Horním rynku, druhý v Moravské ulici) a dva svobodné dvory (jeden při městě Olomouci, druhý v Cakově na chudobinském panství).^{15/} Kryštof zemřel někdy na přelomu let 1619/1620, s největší pravděpodobností jako poslední mužský člen rodu Cedlarů. V roce 1622 (někdy počátkem září) vymírá rod i po přeslici jeho sestrou Annou, nevěstou odbojného hranického pána, Václava Mola z Modřelic. Veškeré nemovité jmění Cedlarů bylo zkonfiskováno jako majetek rebelů.^{16/}

Zmíníme se ještě o rodech, s nimiž byli Cedlarové čtyř generací na Moravě spřízněni. Víme, že šlo o rodiny převážně moravské, v menšině slezské, ojediněle i české. Kromě poněkud záhadného rodu z Berneku (= snad z Kunštátu?) známe Ryšany z Modřic, Morkovské ze Zástřizl, Horecké z Horky, Stojany z Přestavlk, Bítovské ze Slavíkovíc, Obešlíky z Litultovic, Skrbenské z Hříště, Mošovské z Moravčína a snad i Martinkovské z Rozseče.

Paprocký nejenže nevěděl nic o Cedlarech a jejich rodinných vztazích, ale nebyl obeznámen ani s jejich heraldikou. Nedalo mnoho práce zjistit, že erb, jaký Cedlarům přisoudil - na štítě i v klenotu obrněná ruka, třímající tři hořící svíčky - oni sami nikdy v praxi neužívali.^{17/} Informaci zcela nekriticky převzali autoři Siebmacherova genealogicko-heraldického atlasu "Der Mährische Adel".^{18/}

Pilnáček a A. Haas popisují několik originálů cedlarovských pečeti a tím alespoň vyvracejí tvrzení o svíčkách a obrněné ruce, která je údajně měla držet. Jinak jsou ale bezradní a figuru popisují jednou jako palcáty, jindy paličky, v horším případě i řemdihy.^{19/} Že s nimi nelze souhlasit, dokazuje mj. i erb Elišky Cedlarové v pačlavickém kostele (lze jen litovat, že není barevný!).

Nutno ovšem zdůraznit, že tato heraldická památka, nepředstavuje jediný, tím méně stoprocentně věrohodný pramen, o který se

můžeme opřít. Výsledky studia většího počtu pečetí umožňují vyslovit podezření, že kameník v Pačlavicích nezvolil právě nejšta-
stnější formu stylizace erbovního znamení. Sfragistický materiál z konce 16. a počátku 17. století totiž shodně a zřetelně ukazuje na zcela odlišný druh rostlin, než jaké vidíme na náhrobníku. Jejich jednoznačná identifikace však zatím ještě není možná. Na starších pečetích si navíc můžeme ověřit fakt, že i erb Cedlarů z Hofu prošel určitým vývojem - ten bude nutno osvětlit nejdříve. O tom už ale na jiném místě.

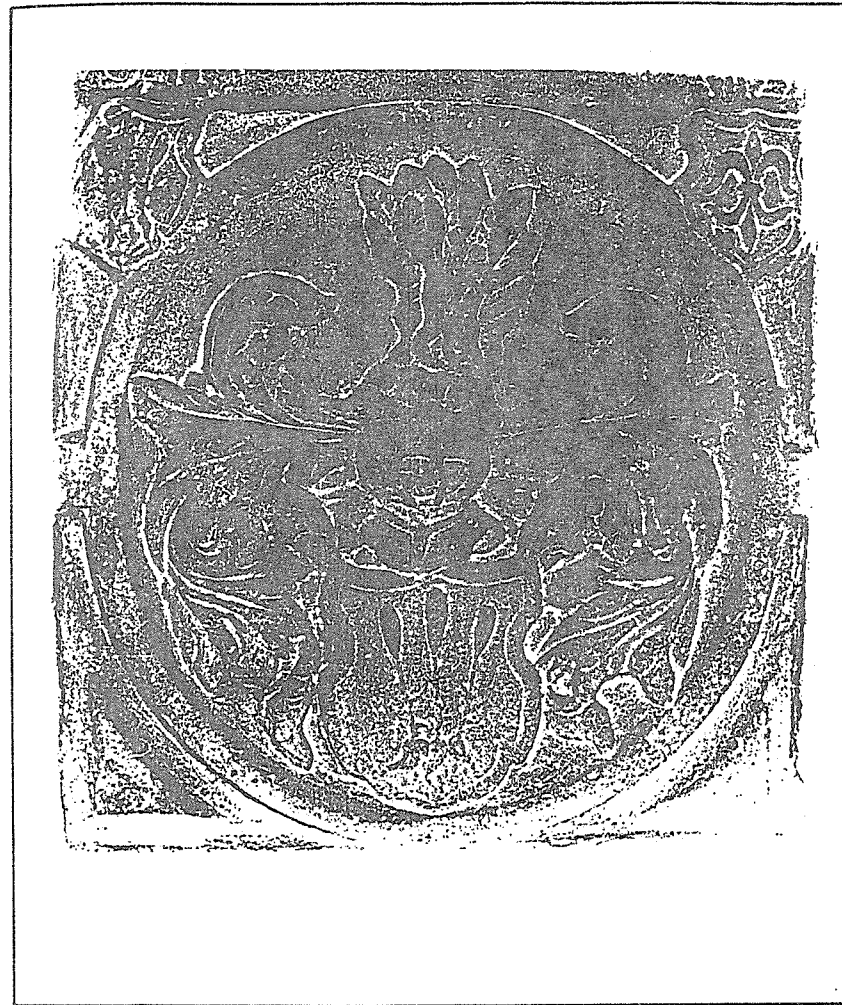
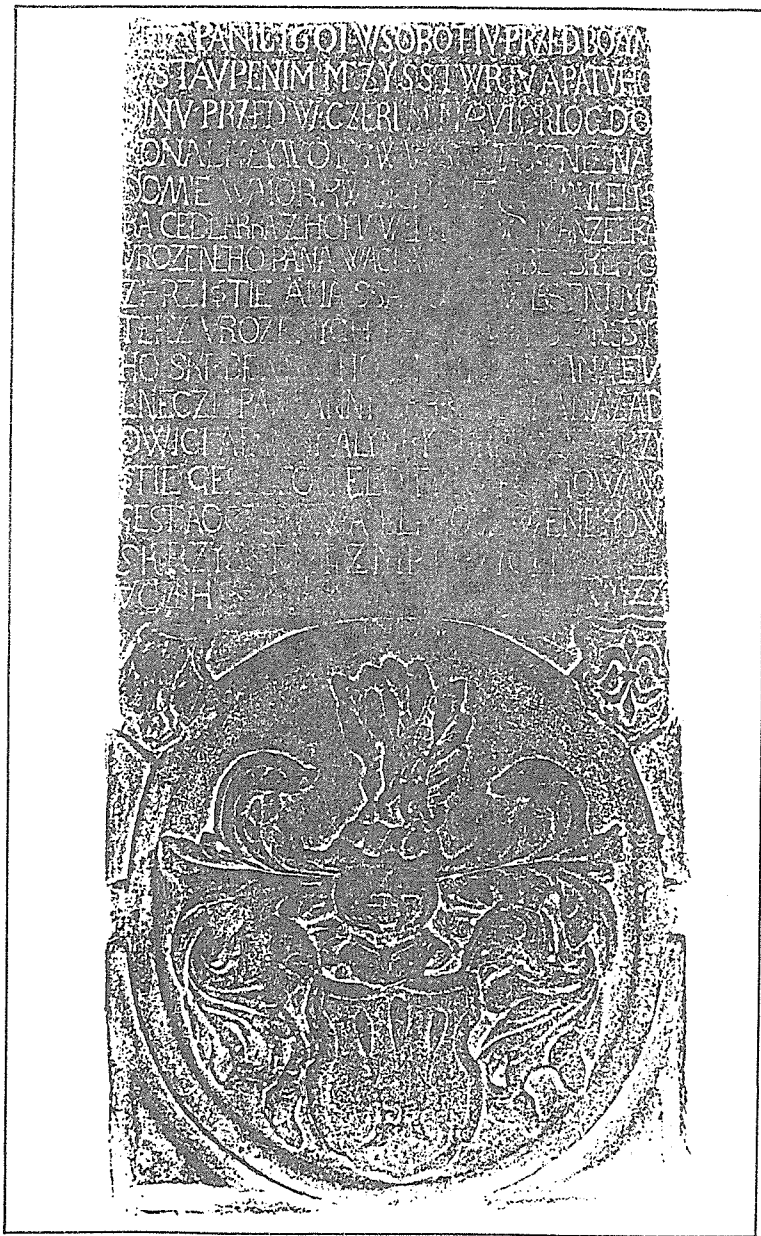
Poznámky:

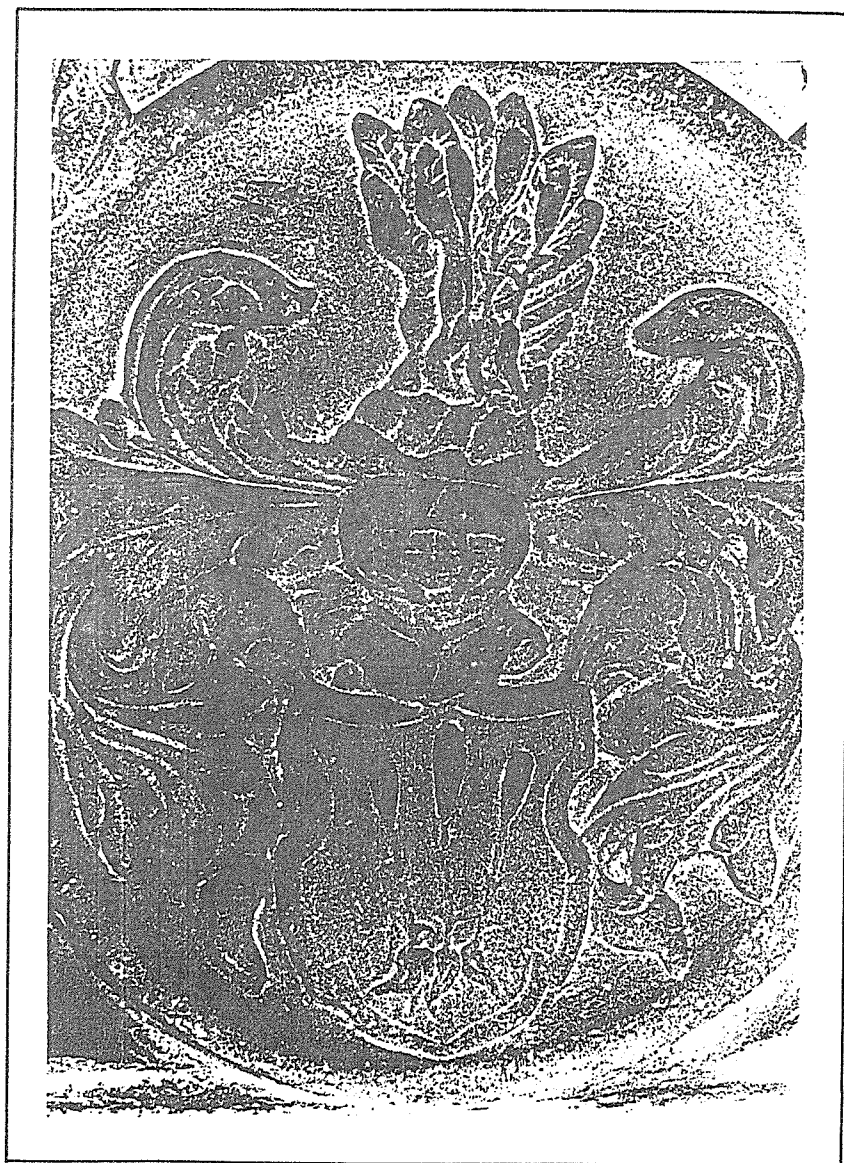
- 1/ F. V. Peřinka, Zdounecký okres (VM), Brno 1910, s.249.
- 2/ Všechna měření provedl a informace laskavě poskytl pan Martin Kozák z Pačlavic.
- 3/ Písmena TH (SOBOTHV), AP (NAPVL), NA (VROZENA), NE (VROZENEHO) a VM (VMZZ) tvoří tzv. "litterae contiguae". Ve slovech ELISSKA /5/, HRZISSTIE /8/ a HRZYSSTIE /12, 13/ zvláštní forma zdvojeného S. Některá písmena byla do textu vytesána dodatečně - SWVG /4/, VROZENA /5/, WLASTNI /8/. Iniciála A nad malým cedlarovským štítkem (ACZH) je vytesána převráceně.
- 4/ SOA Brno, A 3, PO 21, fol. 259. Z téhož pramene známe i Annina otce Jiříka st. ze Zástřizl na Morkovicích.
- 5/ B. Paprocký z Hlohov, Zrcadlo slavného markrabství moravského, Olomouc 1593, fol. 375b.
- 6/ Genealogií Cedlarů z Hofu se v rámci dějin města Zlína věnuje PhDr. Z. Pokluda. Zájemci o šlechtickou genealogii mohou tedy opět i v tomto případě očekávat výrazný posun stávajících vědomostí.
- 7/ Jde nejspíše o rod, vstoupivší na moravskou půdu v době česko-uherských válek ve vojenských službách Matyáše Korvína, podobně jako Tetourové z Tetova, Kropáčové z Nevědomí, Francové z Háje či Haugvicové z Biskupic.
- 8/ J. Pilnáček, Staromoravští rodové, reprint, Brno 1972, s.265; týž, Rody starého Slezska, Jílové u Prahy 1969, 1. díl, s.129.
- 9/ A. Sedláček, Úvahy o Zrcadle Paprockého, Časopis Matice moravské 31, 1907, s.207; ZDO II, s.66, 68, 228; Peřinka, c. d., s.262, 263.

- 10/ L. Hosák, Historický místopis země Moravskoslezské, Hradištský kraj, Praha 1938, s.382; Peřinka, c. d., s.263; SOA Brno, A 3, PB 23, folio 291.
- 11/ J. Polišínský, Ekonomický a sociální vývoj Zlína v první polovině 17. století, Gottwaldovsko od minulosti k současnosti, Gottwaldov 1980 (dále jen G 1980), s.104; Týž, Ekonomická a sociální struktura Zlína na přelomu 16. a 17. století, Gottwaldovsko od minulosti k současnosti, Gottwaldov 1979 (dále jen G 1979), s. 111; Hosák, c. d., s.382.
- 12/ SOA Opava, Zukalův lístkový seznam moravské a slezské šlechty; G 1980, s.104; V. Kubíček, Z dějin města Loštic, Brno 1910, s.178, 180, 181; G 1979, s.110; ZDO III, s.303, 385;
- 13/ Peřinka, c. d., s.264; Týž, Dějiny města Kroměříže, 1. díl, Kroměříž 1913, s.241.
- 14/ A. Haas, Archiv Žerotínsko-vrbenský 1497 - 1624, Praha 1948, s.85; ZDO III, s.446; G 1980, s.105; Z. Pokluda, Tvrz ve Velkém Ořechově, Naše Pravda ze 13. 1. 1989, roč. 45, č. 4, s.4.
- 15/ G 1980, s.105, 111.
- 16/ G 1980, s.110, 115; Pokluda, Z dějin gottwaldovského zámku, Gottwaldovsko od minulosti k současnosti, Gottwaldov 1979, s.134. Osudy Zlína za Cedlarů z Hofu ožívuje strhujícím způsobem J. Polišínský, Třicetiletá válka a evropské krize 17. století, Praha 1970.
- 17/ Paprocký, c. d., fol. 372a.
- 18/ H. von Kadich - C. Blažek, c. d., tab. 131.
- 19/ Pilnáček, Staromoravští rodové, c. d., s.265; Týž, Rody starého Slezska, c. d., s.129; Týž, Neznámé rody a znaky staré Moravy, Brno 1983, s.187; Haas, c. d., s.85, 226, 227.

Resumé:

Nach einiger Analyse des Grabsteines aus dem Jahre 1601 kann uns der Autor neue Informationen über die Genealogie und Form des Wappens der Familie Cedlar von Hof herbringen.

Obr. č. 3

Jan Bednařík

Určení držitele erbu na kostele v Horní Suché

Sedm kilometrů jihozápadně od Karviné se nalézá obec Horní Suchá, která byla počátkem 19. stol. spojena s panstvím fryštátským /Karviná/. Fryštátské panství tehdy náleželo rodu Larisch - Moennich¹⁾ a tak nás nepřekvapí, že rovněž na zdejším kostele²⁾ se na jeho průčelí nachází erb tohoto rodu.

Je to erb Larisch-Moennich s hraběcí korunkou místo přileb a štítem obtočeným kolanou řádu Zlatého rouna (obr. č. 1). Tato skutečnost nám hodně napomůže k určení stavitele kostela, neboť řádem Zlatého rouna byl dekorován jenom jediný člen tohoto rodu, a to byl Jan, hrabě z Larisch-Moennichů, svobodný pán ze Lhoty a Karviné, (obr. č. 2) celým jménem Jan Baptista Jindřich Karel Deodatus Maria Felix.

Narodil se 30. května 1821 na zámku Životice u Opavy, jako první z pěti synů hraběte Jindřicha z Larisch-Moennichů /1793 - 1859/ a jeho manželce hraběnce Jindřišce Haugvicové /1799-1864/. (obr. č. 3)

Byl ženat s Františkou sv. paní Kast z Edelsbergu. (obr. č. 4). Svatba se konala 1. května 1849 v Edelsbergu. Z tohoto manželství se jim narodili dva chlapci, Jindřich /1850-1918/ a Rudolf /1856- zemřel v mládí/ a dcera Františka /1862-1887/.

Jan Larisch-Moennich za svého života zastával několik významných funkcí, jako např. byl jmenován zemským hejtmanem pro Slezsko, 27. července 1865 byl povolán do úřadu ministra financí. Od r. 1871 zastával hodnost císařského vrchního dvorního maršálka, byl císařským královským tajným radou a komořím, atd.

Rovněž byl nositelem mnoha významných vyznamenání, mezi něž patřil v první řadě řád rakouského Zlatého rouna. Byl nositelem velkokříže císařství rakouského Leopoldova řádu, byl rovněž čestným rytířem Maltézského řádu, atd.

Velkou mírou se rovněž zasloužil o založení karvinských dolů i proslulého pivovaru.

Jan Larisch-Moennich pocházel z početného potomstva osmi dětí: pěti synů, jak již bylo výše zmíněno a tří dcer. Narodil se jako třetí v pořadí, a to po Jindřišce /1817-1861/ a Albertině /1819-1900/, Jan /1821-1884/. O rok později se narodila nejmladší Janova sestra Žofie /1822-?/. Postupně pak následují Leo /1824-1872/, Alfons /1825-1843/, Bedřich /1830-1885/ a konečně Evžen /1835-1890/.

Jan Larisch-Moennich odjel po otcově smrti do Anglie, to znamená po r. 1859, na studijní cestu, kde se zdokonaloval v zemědělství a národní ekonomice. Za tohoto pobytu si tam zřejmě pronajal panství Laport Hall v Nort-Hamptonshire, kde přebýval i v roce 1884, kde také nečekaně 3. června zemřel.

Jeho manželka Františka ho přežila o plných 18 let. Narodila se 17. května 1828 v Edelsbergu a zemřela ve Vídni dne 21. února 1902.³⁾

Popis erbů:

Jan Larisch-Moennich - štít čtvrcený se středním štítkem rovněž čtvrceným, 1. a 4. pole zlaté, 2. a 3. pole stříbrné. Ve štítu 1. a 4. pole červené se zlatým žezlem a dvěma vinařskými noži se zlatými rukojeťmi, ostří stříbrné. Ve 2. a 3. poli modrém dva zlaté hrozny /chmelové šišky/ se zelenými stonky. Na štítě dvě korunané turnajské přilby: pravá se třemi pštrosími péry, dvěma červenými, střední zlaté, přikrývadla: červeno-zlatá. Levá se stříbrným ptákem /pštros/ s ocasem v němž vězí červeno-stříbrno-zlato-modrá péra, jenž drží v zobáku podkovu přirozené barvy, přikrývadla modro-stříbrná. Štít je obtočen kolanou řádu Zlatého rouna.

Jindřiška Haugvicová - štít červený, v něm černá beraní hlava se zlatým jazykem i zbrojí. Na turnajské přilbě s korunkou vyrůstající černý beran se zlatou zbrojí, jazyk červený. Přikrývadla černo-červená.

Františka Kast z Edelsbergu - štít čtvrcený: v 1. stříbrném poli vyrůstá modře oděný mládenec se stříbrným límcem a páskem, držící v pravé ruce červenou růži se zelenými lístky. Ve 2. modrém poli stříbrná krokev i doprovázející 3 růže. Ve 3. modrém poli stříbrná

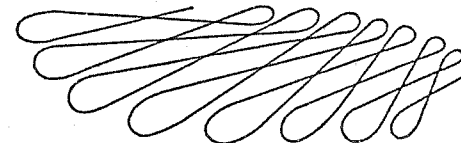
truhla, z níž vyrůstá zlatý lev držící v levici dvě zlatá pštrosí péra, 4. pole půleno: v pravém stříbrném poli červený kříž se zlatým měsíčkem. V levém červeném poli zlatá lví hlava s červeným jazykem a třemi zlatými hvězdičkami. Klenotem na turnajské přilbě se zlatou korunkou je mládenec jako v prvním poli, mezi rohy: pravým stříbrno-modrým a levým modro-zlatým. Přikrývadla modro-stříbrná a modro-zlatá.

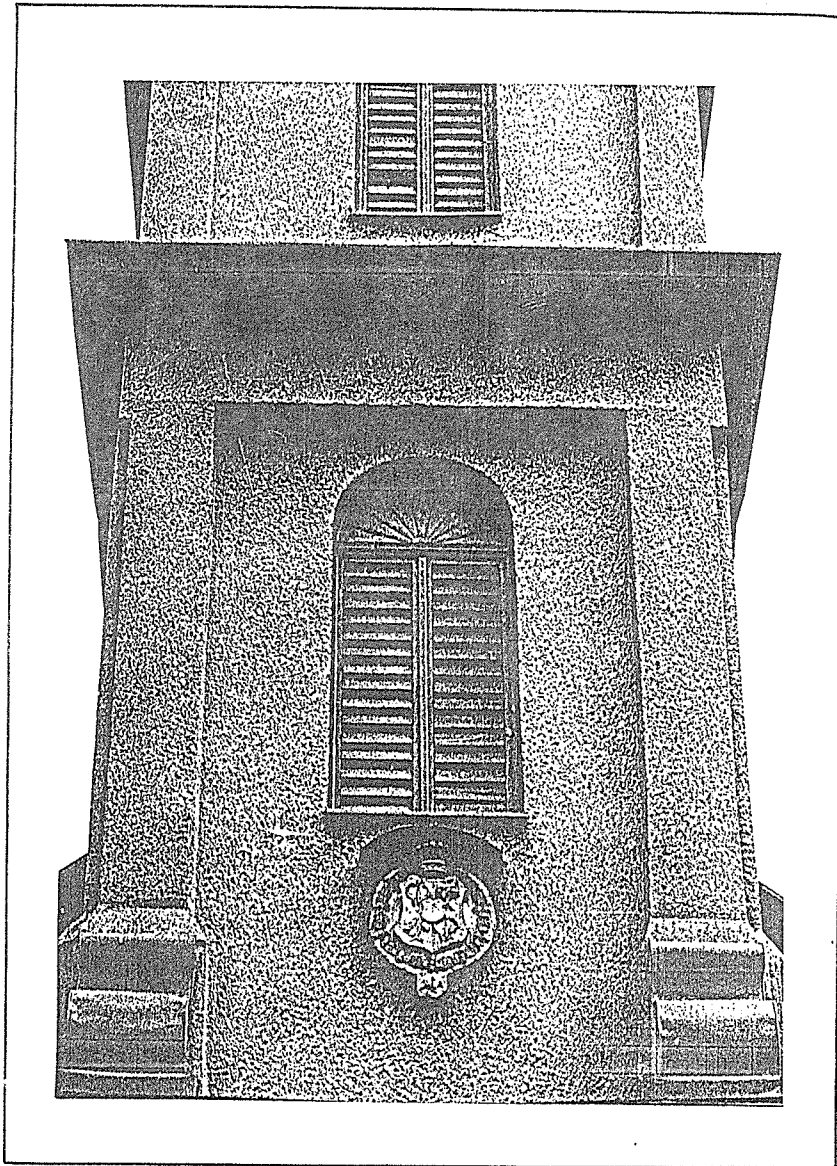
Poznámky:

- 1) Hrady, zámky a tvrze v Čechách, na Moravě a ve Slezsku /II/ Severní Morava.
- 2) Kostel zasvěcený Nejsvětější Marii Panně Bolestné.
- 3) Kronika Larisch-Moennich /OA/Karviná/.

Resumé:

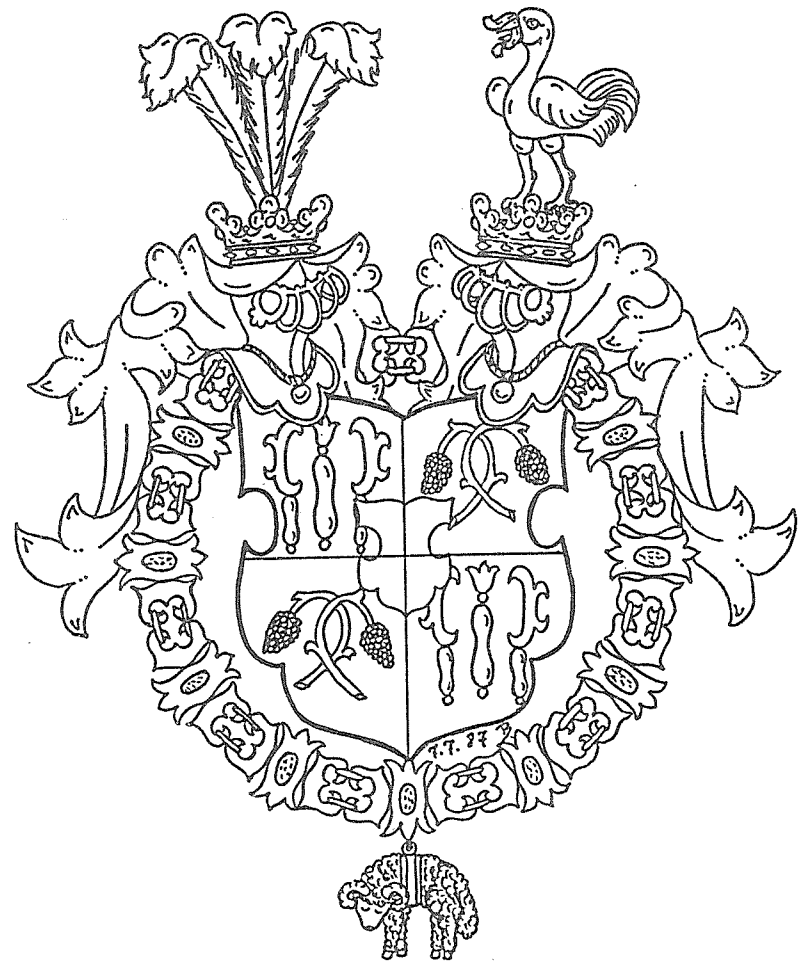
Am Kirchenportale in Horní Suchá ist das Wappen der Familie Larisch - Mönnich eingestellt. Der Autor versuchte den Bauherrn dieser Kirche festzustellen. Es hat ihm sehr geholfen, dass der Wappenschild mit der Kolane des Ordens des Goldenen Fliesses umgedreht ist. Einziger Träger dieses Ordens im ganzen Geschlechte, also auch der Bauherr, war Johann Baptist Heinrich Karl Deodatus Marie Felix, Freiherr von Larisch-Mönnich von Lhota und Karviná.

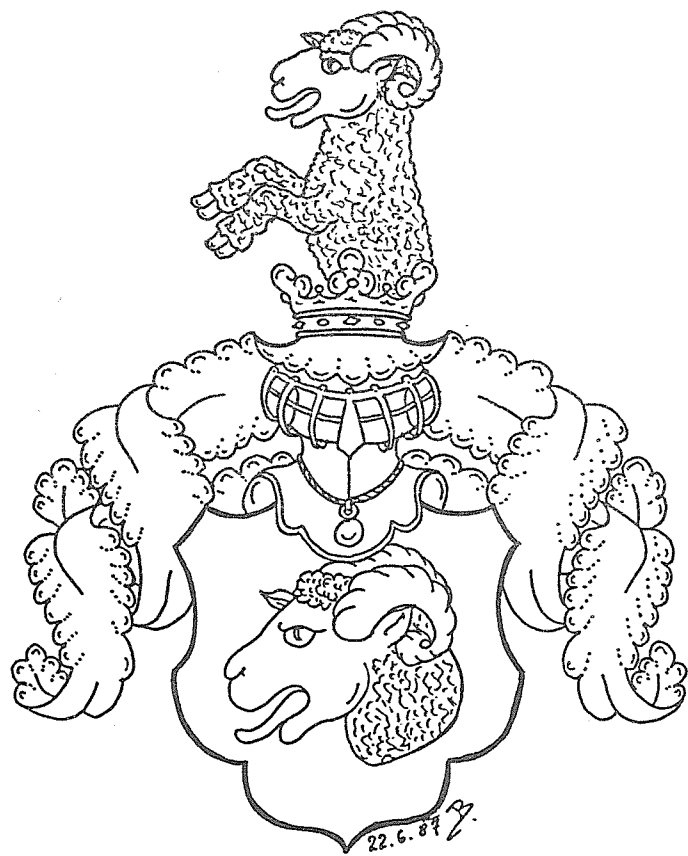

Obr. č. 1

Jan Larisch - Moennich

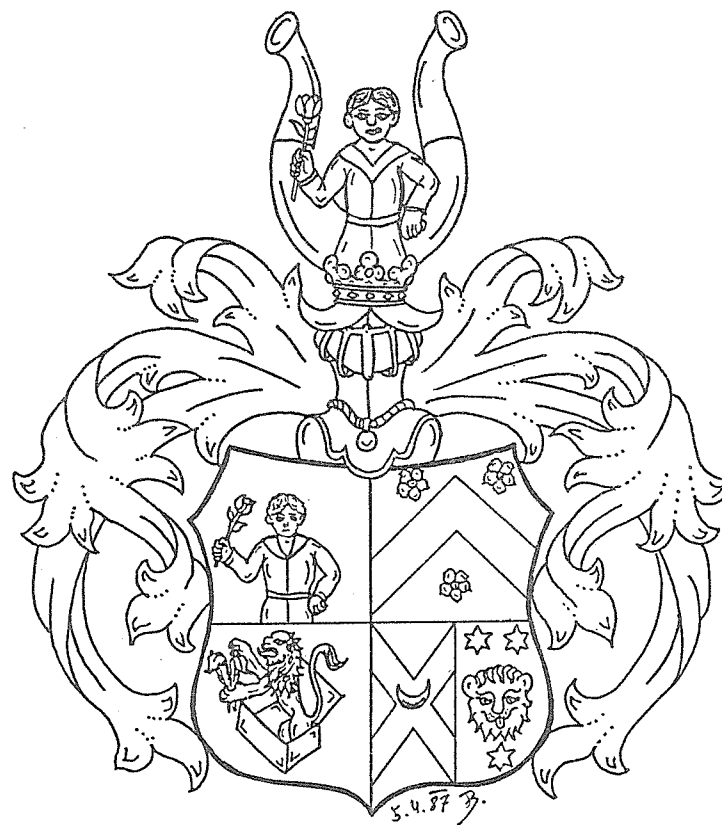

Obr. č. 2

Jindřiška Haugvicová

Obr. č. 3
100

Františka Kest z Edelsbergu

Obr. č. 4

101

Zánik jednoho genealogického časopisu /Naše Dějiny/

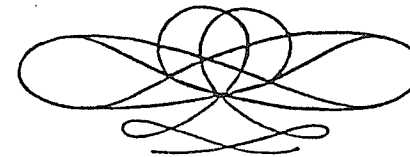
S jeho názvem i obsahem se naši čtenáři měli možnost již několikrát ve stručnosti a v jiných souvislostech seznámit. Tentokrát tak činíme naposledy, protože bohužel zanikl. Jmenoval se "Naše Dějiny" s podtitulem "The Magazine of Czech Genealogy and Culture" a byl vydáván skupinou nadšenců českého původu v texaském městě Hallettsville. Vydavateli Dougu Kubickovi pomáhala redakční rada ve složení Leo Baca, Robert Janak, Edmund H. Hejl, Kevin Hannan a Albert Blaha, vesměs kvalitní znalci minulosti texaských Čechů a autoři zajímavých publikací a studií, z nichž některé byly uveřejněny i v Československu a v našem Zpravodaji. A. Blaha byl navíc i sponzorem celé akce. Naše dějiny byly vydávány po dobu sedmi let v letech 1982 - 1989 o šesti číslech ročně a rozsahu dvacetí stran. Obsah časopisu můžeme rozdělit do několika tématických okruhů. Největší prostor byl věnován počátkům osídlení Texasu rodinami českého původu se zvláštním zřetelem na Arnošta Bergmana, jenž se do Texasu vystěhoval v roce 1849 a je tamními potomky imigrantů českého původu považován za iniciátora prvních českých vysídleneckých vln do tohoto severoamerického státu. Na pokračování zde vycházely soupisy českých náhrobků Texasu od R. Janáka a soupisy českých imigrantů USA ze seznamů lodních pasažérů od L. Bači, jež později v ucelené formě začaly vycházet také knižně. Články o jednotlivých, původem českých rodinách v Texasu jsou příznačně označovány "Czech Family Vignette" a jsou svým obsahem velmi zajímavé. Druhou velkou skupinu tvoří články o Československu, jeho dějinách a možnostech studia v našich archivech. Největší pozornost je zaměřena na oblast Lašska, Valašska a východních Čech, např. článek o Valašském muzeu v Rožnově p. Radhoštěm nebo přehled dějin Lichnova, o. Nový Jičín. Jde o oblasti, odkud se rekrutovaly nejsilnější vystěhovalcké skupiny. Poměrně solidní úroveň mají informace o geografickém původu jednotlivých rodin vystěhovalců od K. Hannana a nazvané European Places of Origin from the Book "Naše Dějiny", což je sedmisetstránková publikace vydaná v Granger /Tx/ Národním svazem českých katolíků v roce

1939 a mající dnes obrovskou dokumentační hodnotu. Časopis Naše dějiny sloužil též jako informátor o krajinském dění, a to nejenom v Texase. Další články jsou věnovány např. českým vánočním zvykům a nechybí ani "Česká kuchařka". Každé číslo je bohatě ilustrováno reprodukcemi dobových fotografií, rytin, reklam i perokresbami výtvarníků.

Smrtí sponzora A. Bláhy v roce 1988 /medailónek otiskl Zpravodaj č. 34/ ztratil časopis na razanci zastavením finančních dotací, takže bylo otázkou, jak dlouho se udrží. Neudržel se dlouho a o rok později pro nedostatek financí zaniká.

Vydavatelé časopisu Naše dějiny udržovali a stále udržují kontakty i s redakcí našeho časopisu, včetně některých členů klubu. Díky těmto kontaktům je proto tento kulturně-genealogický časopis českých krajanů Texasu k dispozici v klubovní knihovně.

E. Šefčík

Dne 31. 10. 1990 byl při místním odboru Matice slovenskej ustaven Genealogicko-heraldický klub. Snahy slovenských kolegů o svébytnou organizaci tohoto typu jsou známy nejen z řady setkání genealogů a heraldiků v Ostravě, ale i z olomouckých koordinačních porad. I když se nakonec do čela aktivity dostali poněkud jiní lidé než se očekávalo, výsledek se dostavil.

Onoho dne se sjížděly desítky neorganizovaných zájemců o zmíněné pomocné vědy historické z téměř celého Slovenska do budovy Matice slovenskej v Martině - Hostihore. Krátce po 16,30 hod. zasedli v pracovním předsednictvu PhDr. Konstantin Horecký, předseda místního odboru Matice v Martině, který také pronesl úvodní projev, paní Dagmar Holečková, pracovnice členského ústředí Matice, zastupující zde PhDr. Cyrila Žuffu, vedoucího tohoto oddělení, která řídila věci organizační. Dalším mužem byl PhDr. Peter Maruniak, zástupce ředitele Slovenskej knižnice Matice slovenskej, který přednesl zdravici v zastoupení správce M. S. doc. PhDr. Imricha Sedláka, CSc. "Šedou eminencí" zde byl i náš člen a příznivec pan Milan Šišmiš, který posléze přečetl dopis brněnského Klubu podepsaný panem Vilémem Waltrem. Se svým krátkým projevem vystoupil nakonec i předseda KGHO. Poté se více jak 70 účastníků tohoto zasedání shodlo, že při M. O. Matice slovenskej bude založen Genealogicko-heraldický klub. Po upřesnění některých formalit byla myšlenka uvedena ve skutečnost.

Po kratičké přestávce následovala přednáška prof. PhDr. Jozefa Nováka, DrSc. na téma: "Vznik a vývoj čs. štátného znaku", která byla z 99 % zaměřena na vývoj znaku Slovenska. Přednáška byla doplněna ukázkami návrhů znaků vyšlých z ateliéru pana Ladislava Čisáríka. Diskuse k tématu byla velmi bohatá, se svými nejnovějšími poznatky a postřehy z jednání heraldické komise při Federálním shromáždění přispěl v dalším časovém bloku dr. Rudolf Zelenay, CSc., nyní I. nám. ministra pro mezinárodní vztahy SR. Beseda byla na chvíli přerušena televizním šotem z předání čestného doktorátu bratislavské univerzity prezidentu republiky V. Havlovi, kde promotorem byl hlavní protagonista večera. Po tomto přerušení se diskuse dostala opět do patřičných obrátek a snad by se protáhla až do ranních hodin, ale čas byl neúprosný. Přesto se ještě

dlouho hovořilo o různých problémech v kuloárech. Mnohé názory slovenských kolegů jsou známy už ze IV. setkání G a H v Ostravě, hovořilo se i o tom, že k přednesené tématice připravují materiály PhDr. L. Vrteř a dr. R. Zelenay, nakonec není vyloučeno, že své k této problematice bude prezentovat širší veřejnosti i prof. Novák. Z těchto důvodů není nutno podrobněji se touto problematikou zabývat v této zprávě.

Lepší akci ku příležitosti 72. výročí podepsání Martinské deklarace by nenaplánoval ani nejlepší režisér. Domnívám se, že účast představitelů českých a moravských Klubů by byla velmi vítaná. Mnohokrát jsme si již ověřili, že osobní přítomnost, rozhovory a výměna názorů se spřátelenými dušemi je vždy ku prospěchu věci. Prezentovat část své činnosti pouze výstavkou některých titulů z ediční produkce jednotlivých klubů se osobním kontaktům nikdy nemůže ani kvantitativně ani kvalitativně přiblížit. A právě před, během i po jednání bylo několik takových kontaktů dosaženo. Z hovorů vyplynulo, že náš Zpravodaj má na Slovensku svůj zvuk a některé články uveřejněné ve Zpravodaji mohou slovenští kolegové doplnit. Slíbili, že v budoucnosti tak rádi učiní. Nám tedy nezbývá, než se těšit na doplňující články, bližší spolupráci s G-H Klubem a jeho členy. Určitě bude akceptována i nabídka možnosti studia knižních fondů knihovny Matice slovenskej a navázání užší spolupráce s pracovníky výše zmíněné instituce. Závěrem popřejme slovenským kolegům širokou členskou základnu, hodně badatelských úspěchů a hlavně rychlé překonání všech dětských nemocí nově vzniklé organizace.

Antonín Brňák, Selské bouře na Spálovsku 1680 - 1749. Rukopis z roku 1948 k vydání připravil František Šustek. Vydalo JZD Spálov 1990, 141 stran textu a 16 stran obrazových příloh na křídovém papíře, cena 35,-- Kčs.

Antonín Brňák (1920-1979), nyní již zesnulý spálovský vlastivědný pracovník, kronikář a romanopisec, již v roce 1948 dokončil a chtěl vydat tiskem svou práci Selské bouře na Spálovsku, a to k stoletému výročí zrušení roboty, avšak tisková nesvoboda v minulém období znemožňovala všechny pokusy o její vytištění a vydání. Teprve nyní po návratu svobody a demokracie mohla být kniha vydána, ale již po smrti autora a po 52 letech čekání.

Knihu vydalo vlastním nákladem JZD Spálov, PSČ 742 37, kde si ji mohou zájemci objednat.

V knize jsou popsány selské bouře na spálovském statku v letech 1680 a 1718, dále pak v letech 1726-1732 a vzpoura poddaných v letech 1743-1749. Podkladem pro zpracování byly kromě spisů bývalého zámeckého archivu ve Spálově převážně spisy z fondu Zemské právo v Moravském zemském archivu v Brně a také příslušné urbáře, gruntovnice a matriky v Zemském archivu v Opavě. Autor využil i místních tradic a pověstí.

Text knihy je doplněn mapkou spálovského panství, perokresbami erbů těch vrchností, za nichž bouře poddaných probíhaly (Schertz, Zeno, Fragštejn, Záviš z Osenic), kresbami pečeti obcí (Spálov, Luboměř, Barnov, Heltinov) a zejména též perokresbami selských usedlostí a hospodářských budov dochovaných ze starší doby (srúbek z r. 1595, selské grunty č. 13, 15, 21 ve Spálově a č. 29 v Luboměři, chalupa č. 23 ve Spálově a dřevěné roubené srúbky z 18. stol. č. 42 a 43 ve Spálově), které jsou současně cenným dokladem vývoje lidové architektury na Spálovsku.

Na 16 stránkách křídové přílohy jsou fotografie autora a jeho rodného domu, soudobých písemných dokladů, kostela a zámku ve Spálově, pevnosti Špilberku, kde byli rebelové vězněni, památné robotní lípy na Příhoně, svědka vzpoury, zaniklého vodního mlýna na Lhotě, dochovaných šlechtických znaků a nakonec snímek pomníku selských rebelů ve Spálově.

František Šustek

Jubilea členů KGHO ve II. pololetí 1990:

65 let - dr. Vlastimil Hájek 2. 11. 1925
70 let - Jindřich Píša 31. 12. 1920
80 let - Jindřich Folta 2. 10. 1910

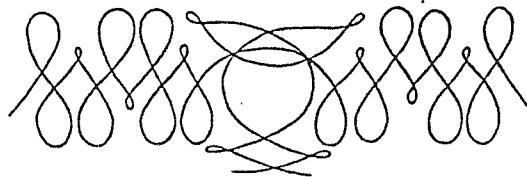
Blahopřejeme.

Rejstřík autorů článků uveřejněných v ORLICI
ročník 1990

autor:	název článku:	číslo:	str.:
Alexy Zdenko	Tři období vývoje znaku Slovenska	1	9 - 25
Bednařík Jan	Určení držitele erbu na kostele v Horní Suché	2	95 - 101
Čáka Jan	text a kresba ke grafickému návrhu znaku ČSFR	2	nestránkováno
Elznic Václav	Žerotínové v saském exilu	1	26 - 42
Engelbrecht Wilken	Návrh nového znaku Československa	1	51 - 56
Hanáček Jiří	kresby a texty: Hans von Aachen, Laurent Gaurion Saint - Cyr, Jindřich Plavec, Joseph Banks de Roversby, Samuel Mikovini, Joseph Fouche, Charles André Joseph Marie de Gaulle, Mikuláš Wesselenyi, Vavřinec Span ze Spanova	2	nestránkováno
Markl Vladimír	Zpráva o činnosti KGHO v roce 1990	1	2 - 8
Markl Vladimír	20 let znaku Orlové	1	43 - 50
Markl Vladimír	Heraldická výstava	1	59
Markl Vladimír	Ustavení Genealogicko-heraldického klubu v Martine	2	104 - 105
Murin - Meese Alexandre	Politická činnost kn. Karla Maxe Lichnowského na počátku I. světové války	2	61 - 70
Pavlu Miroslav	Náhrobník Elišky Cedlarové z Hofu v Pačlavicích	2	87 - 94
Rameš Václav	Znak a pečeť Jihočeské univerzity	2	71 - 79

autor:	název článku:	číslo:	str.:
Rolinc Vladimír	Nejtemnější období matrik fary Vsetín	2	80 - 86
Šefčík Erich	Zánik jednoho genealogického časopisu	2	102 - 103
Šustek František	Antonín Brňák: Selské bouře na Spálovsku	2	106
Zprávy redakce	Slovo úvodem	1	1
	Naši jubilanti	1	57 - 58
	Životní jubilea členů KGHO v I. pololetí 1990	1	59
	Životní jubilea členů KGHO ve II. pololetí 1990	2	107
	Poděkování	1	60

Do německého jazyka překládal pan Miloslav Kroček.

OBSAH ORLICE 2/90:

	str.:
Politická činnost kn. Karla Maxe Lichnowského na počátku I. sv. války	61 - 70
Znak a pečeť Jihočeské univerzity	71 - 79
Nejtemnější období matrik fary Vsetín	80 - 86
Náhrobník Elišky Cedlarové z Hofu v Pačlavicích	87 - 94
Určení držitele erbu na kostele v Horní Suché	95 - 101
Zprávy: - Zánik jednoho genealogického časopisu	102 - 103
- Ustavení Genealogicko-heraldického klubu v Martine	104 - 105
- Antonín Brňák: Selské bouře na Spálovsku 1680 - 1749	106
- Jubilea členů KGHO ve 2. pololetí 1990	107

Autorský rejstřík Orlice 1990

Příloha:

- Vešli do historie (kresby a texty Jíří Hanáček) nestránkováno
- Hans von Aachen
- Laurent Gouvion Saint - Cyr
- Jindřich Plavec
- Joseph Banks de Reversby
- Samuel Mikovíni
- Joseph Fouche
- Charles André Joseph Marie de Gaulle
- Mikuláš Wesselényi
- Vavřínek Span ze Spanova
- Grafický návrh znaku ČSFR (autor Jan Čáka)